

Umatiyu

¹ Utuba abanga Yeso, vana Udauda, bi Sana bi Ibrahim Bini. ² Ibrahim maa yoo Ishaku, Ishaku ma yoo yakubu, Yakubu mayoo Yahuda, nan anu henu umeme. ³ Yahuda me mani maa yoo Larisa nan Zaraha nan Farisa, usuro u Tamar, Farisa ma yoo Hasruna, Hasruna mayoo Aram. ⁴ Aram ma yoo Aminadab, Aminadab ma yoo Nashon, Nashon ma yoo Salman. ⁵ Salman mayoo Bo'aza usuro u Rahab. Bo'aza ma yoo Obida usuro u Rut, Obida ma yoo Yesse. ⁶ Yesse ma yoo Dauda ugomo, Dauda ma yoo Sulemanu desa a ino me mani unee u Uriya. ⁷ Sulemanu ma yoo Rehoboulam, Rehoboulam ma yoo Abiya, Abiya ma yoo Asa. ⁸ Asa ma yoo Yehoshafat, Yehoshafat ma yoo yoram, Yoram ma yoo Azariya. ⁹ Azariya ma yoo Yotam, Yotam ma yoo Ahas ma yoo Hezekiya. ¹⁰ Hezekiya ma yoo Manassa, Manassa ma yoo Amon, Amon ma yoo Yosiya. ¹¹ Yosiya mayoo Yakoniya nan anu henu ume. ¹² Uganya sa a ziki we u hana Ubabila, ba Yakoniya ma yoo Sheyaltiyel, sheyaltiyel ma yoo Zarubabel. ¹³ Zarubabel ma yoo Abihudu, Abihudu ma yoo Eliyakim, Eliyakim ma yoo Azuro. ¹⁴ Azuro ma yoo Suduku, Suduku ma yoo Akimu, Akimu ma yoo Aliyidu. ¹⁵ Aliyidu ma yoo Ele'azara, Ele'azara ma yoo Matana, Matana mayoo Yakubu. ¹⁶ Yakubu ma yoo Isubu uruma' u maryamu desa ma yoo Yeso, sa atisa me unu

bura. ¹⁷ Vat bisana bi Ibrahim uhana u Dauda bisana kanu kirau in ka nazi. Usuro Udauda u'inta uwe uhani uwe ubabila me, bisana ukirau inkani ka nazi kani, u inta uwe ubabila uhana unu bura bisana ukirau in kani ka nazi. ¹⁸ Uyoo u Yeso uzi gusi ana sa Isubu maa zin inti nyari ti Maryamu a i'no a Yeso, adaza sarki uzika ume, a iri me ma tonno u suro ubibe bilau. ¹⁹ Uruma ume Isubu unu mani shew si, mada nyara me ma nya mu'i aje anu, ma ziki iriba ime madi harzina nan me in nihunzi. ²⁰ Sa mara anyimo ubasa imum me, bibe bi ka dura kasere bi'e ahira ame atiroo, bigu, "Yusufu vana Dauda katu kun biyau ziki une uwe maryamu, barki apuru a gino bibe bilau bini" ²¹ Madi yoo vana udi nyame niza Yesu barki me mani madi buri a nu ame amadini. ²² Vat uwuzi ani me, barki a myinca imumbe sa Ugomo Asere ma buka unu kur zoutize. ²³ "I ye kubura kudi we puru, ku yoo vana, adi wume ni za Emmanuel" (bi nyo bini zame Asere azi nan haru). ²⁴ Sa Yusufu ma zuma amoro, matar si ti ze ti bibe bi kadura kasere ma ziki une ume. ²⁵ Dama rusi nipum nume mayo ma in kime ni za Yesu.

Bikoro bu Kure

¹ U ganiya sa, aa yoo Yesu u Baitalami a ma nyanga mu yahudiya, Hirudus mani ma Ugomo, a kem ara anu tusa wirau ana za we e a Urushalima wa gu. ² "Unu sa ayo me maraa Ugomo a Yahudawa? ta ira iwirau inza ta ayee ti nonzo me" ³ Sa Ugomo Hiridus mankunna anime, ma kem ma ayee anyimo iruba imeme nan nanu urushalima. ⁴ Ma ori ana katuma kasere vat

nan nanu dungara ma iki nani adi yo me abani Almasihu. ⁵ Ba we gun me U Baitalami uni ama nyau ga mu Yahudiya, barki ane yetike in nu guna. ⁶ Hu Baitalami, u Yahudiya da humani ucici a nyimo atipin pin ti da dang tu Yahuda, barki anyimo awenadi yoo unu bari desa madi tarsin in Isara'ila ⁷ Hiridus ma titi ma rusa uginome ni hunzi, ma rusi ati nyo tuwe uganiya sa iwiran iginome adi iri ini. ⁸ A anime ma tumi we ubaitalami, magu, “Hanani ika igizoni abanga vana me men'meru inki yakemme, i'e inbukinimi barki mima inka nunzome” ⁹ We sa wa kunna tize tugomo, wadusa we. I ye biwiran me sa wa iran ana za bi haka aje awe, bi'e bitonno ahirame sa vaname maram. ¹⁰ Sa wa ira biwiran me wawu afuru aram. ¹¹ Sa wa ribe akurame, wai iri vana me nan ka ino me maryamu, wa rizi aje ame wa nonzome. Wa sopi turunga tuwe, wa nya ni isi nan na dodu ani za. ¹² Sa abuka we ati ro kati wa kuri a hira a Hiridus me wadusa wa tarsi uruna sas wa kuri ani pin nuweme. ¹³ Sa wa hira, wakem bibe bikadura ku goma sere bibuki Yusufu atiro, magunwe, “hira uziki vana me nan ka inomeni ha a manyangamu masar, icikuno abirkome ma buka we Hiridus ma zunu igizo abanga vana me ma hume. ¹⁴ Yusufu mahira maziki vaname nan ka inome in niye wa dusa umasar. ¹⁵ Ma cukuno abirkome uhana iwono i Hiridus Abang agino me barki a nyincikina imumbe sa Ugomo Asere ma buki a nyo unu kurza zo utize ta sere “u suro u masar matita vana um” ¹⁶ Sa Hiridus ma ira unurusa uginome wakini me bibabana. makuna iriba kan, matumi a huzi ahana acin

cin aruma sa wara anyimo babila nan mataraa vat. uzika uti we tire utino, uzika uganiya sa anu rusa wabuki me. ¹⁷ Uganiya uginome anying cikkinanubukan Irimiya unu kurzo tize agi. ¹⁸ A kun na ni nyiran urama, na sonko inna puru abit kan. Rahila mani ma zinna so barki wa zoni. ¹⁹ Sa Hirudus ma wono, bibebi kadura ka sere bi é Yesuf a nyimoti ro, Umasar, bigu. ²⁰ “Hira u ziki vanaa nan ka inome, idusa a ma nyango mu Isaraila. ²¹ barko anu nyara uhuna uvanaa wa wono” Mahiri, mazi vanaa nan ka inome, maze ama nyanga mu Isaraila. ²² Sa ma kunna Arkilayus ma kaba acome mamani ukwanku udang u Yahudawa, ma kunna biyau bu biki abirko me. ²³ Sa anyame tize atiro, mawata u hana u Galili. Maha maka cukuno anire nipin agi u Nazarat barki amyinca ubuka anu kurzuzo utize agi adi titime banazaret.

Bikoro bu Taru

¹ U ganiya uginome Yahaya unu zorsa anu zorsa anu ma'e, mazintize ani ja nu Yahudiya. ² Innu gusa, “Hemni, barki uvenke a sesere wa aye mamu. ³ Unu age mani Ishaya unu kurzo utize ma buni “Nimyiran nu tisa anyimo ani ja nigusa, barkana tume. ⁴ Yahaya maturi inturunga innu subu uronkomi, matiri uzu uwa, immumare imme makene nan matu. ⁵ Anu Urshalima nan nu Yahudiya vat, nan ana ma nyanga murabi uraba udang u'urdu wa ezi ahira ame. ⁶ Mennu zorso uwe uraba u'urdu me, wen nubo imum izonzen iwe. ⁷ Sa Yahaya ma ira ma Farisiyawa wan ma Sadukiyawa gwardan, wa'e

zi barki a zorso we, ma gunwe “she” iwa! a verri mubuka shi isumi iruba iburu uwui uginu su eze. ⁸ Wu zani katuma sa kadi bezi u him ukaba tize tasere. ⁹ Kati iziki amuruba mushi agi Ibrahim mani a co ushi. barki anime inboshi. Asere abari abari Ibrahim a hana in na po ageme. ¹⁰ A' atara anyo abitem anitini nu titti. barki anime vat ulitti me sa daki wa nya ahana ariri ba, akoriko uni areki ura. ¹¹ Mi, inmei mani inzinu zorsuzo ushi, ubuka uhim ushi, a' aname unu aye adumo am matakum innu gwardang, desa bi nyimo bukwaterak umeme indake invon kiba. memani madi zorso in bibe lau won ura. ¹² Utanika ura atar tume, madi visi ahira abi suya-suya lau, ma humuko bi home mawu ukere ume. ma mindin me, ma uni ura uzatu biso ma punsi. ¹³ Uganiya uginu uni Yesu ma e usuro manyanga mu Galili, maha uraba urdu ahira Yahaya, barki azorome. ¹⁴ Yahaya ma nyari ukarki ume, magu “misan in nyari hu uzorom, u'e ahira am?” ¹⁵ Ba Yesu makabirka me magu, “aca icuku anime a name, barki anime animya wuna to mincikina kadure” a' anime Yahaya ma hemme. ¹⁶ Sa' azoro Yesu, ahirame ma suri a nyimo me I, Asesere awata, ma iri bibe bilau ba were both kasi bi hurbe. butu ani ce nume. ¹⁷ Akin na no miram azesere nigusa, “unite Mani vana um sa mahem inme. dewan in zin Inna puru arum taking.”

Bikoro bu Nazi

¹ Anime bibe bilau bihan in Yesu ani ja, barki unu guru maman same. ² Sama wuza no we no me I tiye a kurra Nazi niye man nu Wei ikomo imukurkame. ³ Unu mansa uginu ma'e,

“inki hu vana sere mani, kurzo a po ageme acukuno immare”. ⁴ Yesu makabirka magu, a citike uguna, dakin in bisana bini cas unu madi vengizo ba, senke inti zo sati suso ahira sere. ⁵ Anime unu uburu mahan me ani pin ni lau, matarime asesere me. ⁶ Magun me, inki hu vana sere mani, hinna adizi. Barki a nyirtike agi, 'Madi gu ibe ikadura ka me ikurso we', Barki kati upilliko anipo. ⁷ Yesu magunme, anyetike, udaman sawa Ugomo Asere aweba. ⁸ Unu buri makuri mahanme anire ni po nijongoron adodu une ariri. ⁹ Magun me “vat in we rizomadizi wa non zom indi nyawe”. ¹⁰ Yeso magunme, dusa abame, unu uburi! Abuka idi nonzo Ugomo Asere mani, barki memqni cas udi rizi adizii unonzome. ¹¹ A' animo unu buru maduku ceki me igab. ¹² Sa Yeso ma kunna akorso Yahaya, mahiri uhana u Galili. ¹³ Ma ceki unazarat, makuri unahun inti cukum, abirko upuru uruba udang, ubinani umanga mu zabalina wan nu naf tali. ¹⁴ Barki amin cikina uba u Ishaya. ¹⁵ Manyanga mumzabaluna nan nu Naftali, nan nu bahar, nan nuhuru uraba u'urdu, amanyanga mu Galili anu zatu urusa utize tasere. ¹⁶ Anu ciki uma reu wa ira masa anu ciki anyimo livono nan ma aye, masa ma ulata we. ¹⁷ Usuro uganiya uginome, Yeso matubi tize, innu gusa, kabanitize tasere barki Asere a' aye mamu. ¹⁸ Mahaki urabi uraba udang Ugalilu, ma iri anu henu ware, saminusa atissa me Bitrus, nan nu henum Andrawus wa zinnu vingizi itaru uraba udang barki we anu minsi icere ini. ¹⁹ Ma gun we tarsan mi, indi kurzo shi anu mensuzanu. ²⁰ Wa

ha wa aki watarsime. ²¹ Sa ma reje, ma iri aye ana were wema ani henu, yakubu vanu Zabadi, nan nu henume Yahaya, anyimo jirgi nan ka co uwe Zabadi innubara itaw iwe, mati tuwe. ²² A hira me wa ceki u jirgi nan ka come, watar sime. ²³ Bamakase manyanga mu Galili, in nu dungara anu ati denge titarsa sere we, inkur uhumza inna num zatu ni huma a tikoni tuwe. Anime memani amanyanga mu Suriya. ²⁴ A ezzinme innanu zatu nu huma, ani jas inti koni sassas. nan nanu zito, nan nana gwargene nan ana ma tiri zi, nan nanu wijo utikira tini pum ma hum mumzan we. ²⁵ Ni ori nanungwen watarsime umGalili nan nu dikafolis, nan nu Urshalima nan ma nyanga mu Yahudiya, wannu kafa urabà udang u'urdu me.

Bikoro bu Chibi

¹ Sa Yeso ma ira ni gura nanu gbardang, ma hiri maka nyene ani hoho ma cukunun, anu tarsa umeme wa ka kemme. ² Ma poki anyo ma gunwe. ³ “Anu ringirka wani an de sa wa zika a che awe anu usizikime abi bee, ti gomo ta sesere tuwe tini. ⁴ Anu ringirka wani anu apuru abid, adi natti we muruba. ⁵ Anu ringirka wani anu utuzo ace, we wani wadi kem unee. ⁶ Anu ringirka wani ana mukumo nan ana mu ruba mu benki, wadi ti a sereri. ⁷ Anu ringirka wani anu gogoni, adi kunna ugogoni uwee. ⁸ Anu ringirka wani ana mu ruba mu rum, wewani wadi iri Asere. ⁹ Anu ringirka wani anu nyara iti cukum ti hama, we wani adi titiwe a hanq Asere. ¹⁰ Anu ringirka wani an de sa wazin unu zito barki mu ruba mu benki, ti gomo ta sesere

tuwee tini. ¹¹ Shi, unu ringirka wani an de sa ana bu wa zogizo shi, wa patti shi wa wuza shi imum iburki me. ¹² Zunzukani nan tipuru tirum kang idi kem ulada udandang asesere. Anu me ani, anu wa patti anu kurzo utize ta sere, sa wa eh aje ashi. ¹³ Shee, wani muhu mu nee, ingi mu ma harzina nan urunta umuni adi wu aneni a kurzo mu neen? barki sa macurnome ma dee a kponko munin anu wa pattali. ¹⁴ Shee, wani ma saa mu nee, ni piri me sa anuka nin abi koworo ni zome ni hunziba. ¹⁵ Aka da wuna uraa upitila, a impi ini isso ba, ani me aka tari a hira me sa udi nya masaa akurame vat. ¹⁶ Barki ani me ca masaa mashi me ma bizi bati anu wa iri katuma. ka ririn ka shi me wa nonzuko ugomo Asere. ¹⁷ Kati ibasa ma aye unu guna invisii udungura u Musa nan anu kurzuzo uyi zee ta sere. Daki ma aye uniu tubur ko ba ma ayen unu myinciza. ¹⁸ Ka dundura in boo shi a sasari nan adizi adi mari, ada visame iri imum cingilin anyu mo udungara u Musa ba sadai ya myinca vat. ¹⁹ Barki ani me vat de sa ma vete imum icingilin inde anyumo me adi kurzo me anu ucin anyumo ati yomo ta sesere. vat de sa ma tarsi ma kuri ma dungura anu adi titi me unu udandang aseseri. ²⁰ Sa in boo shi, ca muruba mu benki ushi me mu akki manu bizizi udungara u Musa na anu ubezi urusa, ida ribe shi anyumo ati gomo ta sere ba ko cingilin. ²¹ Ya kunna uguna aabuki a cukoro anu udatti unu guna, kati u hun uye, dee sa ma hunu uye, adi porikome. ²² In kuri in bushi, de sa ma kunna iruba wanu hennu adi hunguko me titui de sa ma hira u hennu ma zome anyo ari

mum ba ma bari a hanme ubabbana madi ribe ura. ²³ Barki ani me inge uhaka unya usadiga wa ringe uhenu uweme mazin na puru abi nan hu. ²⁴ U inki usadiga me ukakeme ibarka uku eh unya usadiga me. ²⁵ Inga uye ma hanan hu ani kubu wuna mass ibarka unaa, ka ti uhem ibiki ani kubu ba. In daki ani me ba madi patti we nan unu barka utize unu barka utize ma patti we nan udanduka a hennu aura ari rere aka korso we. ²⁶ Ka dundura inboo we, ada suso huba sede wa nya vat ikirfi me sa a tarsa we. ²⁷ Ya kuna aa buki kati u muri nan vana u e nan uruma uge za ma zome uwe ba. ²⁸ In ani me in boo shi ingi unu ma ira vanu emma inko iruba, ma mara umura nan me. ²⁹ Ingi nije ni tari tinare tuweme nidi wuwe upilko ukari nin uvetenin. Iteki udiri are ahira ani pum nuweme unu guna arekiwe uraa. ³⁰ Ingi tari tina ree tuwe me tidi wuwe upilko, nyoro tini uvetten. Iteki udiri are ahira ani pum nuweme unu guna ureki nin vat uraa. ³¹ A kuri aboki uguna de sa ma gido unee umeme a ma nya mee unyertike uharzina. ³² I mumme sa in kuri inboo shi i nee ini ingi unu ma gido unee umeme inzo barki upilko wa mura nan de sa inzo uruma ume mani ba, ma wuna me unaa uma dini vat de sa ma zika me, mee ma mazim ma dini. ³³ Ya kuri ya kunna abuki anu datti unu guna, kati uuwuzi itono sa we ziki huu nan Ugomo Asere. ³⁴ Imum sa inkuri inbu shi, ine ini, kari iba toniko nanin na seseri, barki a hira ati cukum ti gomo Asere ani. ³⁵ Kati itoniko inna dizi barki sa ane ani Ugomo Asere ma patala, nan Urushalima barki sa une uni nipin ni gomo dang. ³⁶ Kati utonikon

in nice nuwe, barki sa daki wa bari ugamirka usuba u inde unice nuwe urun nan ubid ba. ³⁷ In mum sa irizi ibuki ine ini ee nan um - um, ingi ya akka ani me inu ubur ini. ³⁸ Ya kunna abuki nije ani je, ni lini ani lini. ³⁹ A ani me min boshi kati inyareshi de sa ma pilkoshi ba. Ingi unu ma vavvi we upuu utari tinare u gimirka me ukure ma vavvi ⁴⁰ Ingi uye ma nyara ubura uwe udibi upati me ugebtu utozo uwenme. ⁴¹ Inge unu bari ma wuna we tanu tu ukilomita u inde, hem i wuzi umakilomita ma re. ⁴² Ingi uye ma iko we imum u nya me. De sa ma aye unyara imum a hira awe kati ukarti me ba. ⁴³ Ya kunna abuki unu guna, hem de sa ma hem hu, u gaa we desa ma gaa hu. ⁴⁴ A anu me ingusan shi hemni an de sa wa nyareshi, i wuzi an de sa wa nyinza shi ijasi bi ringara. ⁴⁵ U wuzi anime ani udiwu i cukuno a hana aco ushi me aseseri, de sa ma wuza uwui unya ma saa ahira unu ruba uninza nan unu zati uninza. ama kuri ma tuzo uree aseseri a hira unu iruba ubenki nan unu iruba izatu ubenki. ⁴⁶ Nyanini idi kem ingi shi ya hem in an de sa wa hem shi cass? anu kabsa ikirfi ima nyanga wa wuza cangi. ⁴⁷ Ingi i issizo si anu henu ushinwani cass, nyanini usass ushi na aye? an de sa wanzowe ayahudawa ba wa wuza ani me cangi. ⁴⁸ Barki ani me cukuno ni ghemka si acoo ushi me wa seseri sa mazi ghem.

Bikoro bu Tasi

¹ Wa zani seke kati katuma kashime ka cukuno ku hira aje, barki inki yawuza ani me idaa keshi imum Asesere ba. ² Inki udi nya usadiga, kati uwuzi kasi anu aburu sa wawuza udenge Asere

nannu na barki anu wa nanzo we, kadure kani inboshi wanu kaba u lada uwe. ³ Anime inki uzinnu nyiza usadiga, kati tari tinan gure tirusi imumbe sa tinare tizin nu wuza ba. ⁴ Barki u sadiga u cukuno ni hunzi, aco ushi sa ma hira madi nyawe wada uwe. ⁵ Inki idi wu birindara, kati icukuno kasi anu aburu, sawa tonzuno aje anu wa wuza biringara, ati denge ta Asere nan ti naa, agi anu wa iri u we wamu kaba ulada uwe. ⁶ Inka udi wu biringara, uribe anyimo udenge u we, ukorso ana tukum uwu biringara acoo ushime sa mahira ni hunzi madi nyawe ulada u we. ⁷ Inki iziz biringara, anu zatu urusa utize ta sere wa wuza, ubasa uwe akunna we barki ti ze tuwe. ⁸ Kati icukuno kasi we, barki sa acoo ushime masarusa imumbe sa inyara. ⁹ A anime senke iwuzi biringara kasi ana, acoo uru Asesere akpici ni za nu we. ¹⁰ Ti gomo tuwe ti cukuno awuzi imumbe anyimo nee kasi u wuza Asesere. ¹¹ Nyan duru immare ini hiri. ¹² Vette ucara banga arun kasi be sa tiverse ucarsa abanga adesa wa wuza duru ni. ¹³ Kati uhan haru ahira ubata a nime buran duru anu uburu. ¹⁴ A' nime inki ya vette abanga zenzen anu ni, acoo Asere madi vette asime. ¹⁵ Inki daki ya ababanga azenzen anu ni ba a coo ushime mada vette me i shime ba. ¹⁶ Inki idi cukuno innu uzumi kati ibezi anu henu kasi anu aburi ba, barki wake wa bezi amuhenu ani wa iri. ¹⁷ Inki wa zika u azumi u humuka mani ani ce ukpici mu henu. ¹⁸ Kati anu wa iri wa rusi u zin nu wuza u azumi acoo ushi sama zi ni hunzi mahira. Acoo ushi me madi nyawe ulada. ¹⁹ Kati i'ori ace ashime imumbe ahira me sa biru-ruk nan nu corno

me ahira sa akari wadi perse wa ciri. ²⁰ Senke i orso ace ashime imum Asesere, ahira sa iru-ruk nan ni mum besa idi carini, nani kuma akarime sa wadi puri waziki. ²¹ Barki aba sa ucira u we urani, abine ani eruba iwe irani. ²² Aje ane ani masa mani pum inki aje awe me azi ahuma, vat ni pum nuwe nidi myin ca in masa. ²³ Inki aje aweme azoo me ahuma ba, vat nipum na nyin ca in mareu. ²⁴ Unu madake matarsi me Asere kare ba, nani ma kini indai ma hem inna indai, nani kuma mahem in are ma izi are daki ya wuna uri upat Asere nan ni mumu u nee. ²⁵ Anime in bashi kati ibasa abanga inbesa idiri nani idi si, nani ni pum nishi nani turunga sa idi soki. Asere uvengize u da te keme imumma re ba? nani nipumnida teki me turunga? ²⁶ I rani inyin re, isiza wa da zome niti kereba aka deshi sa izin ina dodu agino vat ma aye ma nyani in zin. ²⁷ Aveni anyimo ashime, barki u hem in ni ce nume madake makin ki tiye tini ce nume. ²⁸ Anime nyanini ya wuna izin ma aye Azesere aturunga? Irani ifuriye ni ja sa e' uza sarki ijasi. ²⁹ Vat in anime in boshi, sulaimanu me anyimo a ninonzo ma sonsi turunga gu anu ageme ba. ³⁰ Inka Asere mawuna ti kpe tini ja'a u zu, uni u zinnu yata nisi zo areki uni atibo, ani u zu me uraba sa udi wuzi shi ni shi anu hem ucin? ³¹ A' anime kati wuzi ma, 'Aye igusi nyani tidi ri?' nani nyani tidi si? nani 'Kuma nyani tidi soki?' ³² Anu zatu urusa utize ta Asere wa zinu nyara adadu aginome acoo ushi Asesere marusa nyara vat. ³³ Renaje innu nyara uti gomo ta Asere nan ni ruba ubenki, vat adadu agino adi nya shi.

³⁴ Barki anime kati ibasa barki ni sizoba, in ani me ni sizo nidi basa inice num, konde uya uwui umyinci ini jasi.

Bikoro bu Sunare

¹ Kati i cani uye uzatu kadure, barki kati a cani shi mani cangi. ² Barki imum me sa ya weki, ine ini adi weki shini uyanga sa ya gutan, in une uni adi guti shini. ³ Barki yanini u hira ni kpeki ani je nu hume, da wa ira ukunti sa anuwe ni je me. ⁴ Aneni udi gu unu henu uwe, can inkari we nikpeki ani je nuweme, daki wa kara ni ge sa ni ra anwe nijeba. ⁵ Hu unu umum mu apuru, tuba kara nikpeki nini je nuweme, uduku iri riri uka kara unije nu henu uweme. ⁶ Kati inya iwoci imum igesa iri zi ba, kati ukuri i reki kapadari imum mu ihuma barki wadi patili, wa gamirka wa jani shi. ⁷ Ikoni ade yashi yara ni, idi kem nokini ade poki shini. ⁸ Vat desa ma iko adi yame, unu yara ma kenzi unu nosi u ana tukun a pogime ni. ⁹ Aveni ayimo shime, desa vana madi iki me imum are ma yame nipo. ¹⁰ Nani ingi ma iko me be cere, madi yame bi we. ¹¹ A' anime shi adesa izin mu riba mu buri irusa uyiza a hana ashime imum iriri anime, akodi aco ashime sa mara Aseseri, sa ma yiza a desa wa iko me imum iriri. ¹² A' anime vat imum me sa i yara anu wa wuzi shine, shi cangi wuzani weni, ane ani u inko u tize me uzi. ¹³ Ribeni aku na ku cin, barki una upas una iwono ini anu gwardang wa zwrsa uni. ¹⁴ Kuna ku me irere kune kuni una be sa idi han haru Aseseri, anu tarsi kuni wada ori me ba. ¹⁵ Rusani in na anu kurzozo utize a ma cico, a de

sa wa eze shi unu subu i tam, a anime kadure ka zome ahira aweba. ¹⁶ A hira atanu ti we me tidi rusi we, adi wusi ane ni anu wa ori bisana ayimo ikana nyani uyo upom ukintu. ¹⁷ Ane ana vat utiti uriri uyozo ahana ariri, ane ani utiti uzenzeng uyozo ahana azenzeng. ¹⁸ Utiti uriri uda yiza me ahana azenzeng ba, ane ani utiti uzenzeng uda yizame ahana ariri ba. ¹⁹ Vat utiti ugebe sa unyinka ahana aririba adi koriko uni a punsi-ura. ²⁰ Barki anime ani usuro ahana a we me adi rusi we. ²¹ Da koda aveni sa ma gusan mi, Asere Asere, madi ribe Aseseriba, an de wani sa wa wuza katuma ka aco am cas wadi ribe Aseseri. ²² Anu gwardang wadi gusin me runo uginome, Asere Asere, data wuza katuma ayimo ni za nuwe me baa, ayimo aniza nuweme ta suzo agwergene, ta kuri ta wuza katuma ka dang ayimo ni nuwe mee. ²³ Abine ani mi indi gun we, in tam inshi ba hirani abame shi ana katuma kaburk. ²⁴ A, ani vat desa ma kunna tize tum ma tarsi madi cukuno gusi desa ma bari a kura aseseri anipo. ²⁵ Ure rubi mei ma eh, upebu u hiri vat ani me akura agino me da arizo ba, barki sa a bari ani aseseri anipo ²⁶ De sa ma kunna tize tum da ma tarsi ba mazi gusi ubabana uginome sa ma bari akura Aseseri a b i kiki. ²⁷ Ingi ure wa aye, mei ma tunno upebu w hure utuburko akura me, a rizi urizo udandang. ²⁸ Sa yeso ma mari uboo utize ti ginome, anu gwardang wa hem unu dungara umeme. ²⁹ Madunguri we kashi de sa ma bari, da kashi anu uyetike awe me ba.

Bikoro bu Witu Tare

¹ Sa ma tuno ani po, ni ori gwardang ni tarsi me. ² Akem uree ukuturu ma e ahira amee ma nonzome, magu, “Ugama sere, inki wa hem u zinu bari kpicom.” ³ Yeso ma witi tari madari me, magu, “Mahem u kpicuno.” Ahirame tikuturu tume tuhuma. ⁴ Yeso magunme, “Tarsa sekee kati ubuki uye iri mum senke uha ahira u nudang mabuku we uwuzi u sadiga barki we warusi, kasi gusi ubuka u musa. ⁵ Mazin inu ribe ukafar nahum makem ure vanu ruma ma' aye ahira ame innu pottiko ume tari. ⁶ Magu, “Ugomo Asere, vana um marari akura mawuno anire ni kira mazin nu zitto kan.” ⁷ Yeso magun me, “Indi e' in human me” ⁸ Vanuu ruma magu, “ugomo Asere, mabari u e' akura amba senke ubuki tizze vana um madi huma. ⁹ Barki mi cangi inra tari tiuye tini, anani kara nini kono maraa tari tum, senke ingu innu nuginome, 'Hana' amaha uye ingunme 'ayee' a-ma eye, ingu in nu ureree um, wuza ege mum a-ma wuzi.” ¹⁰ Sa yeso makunna anime, mabasa abanga magun nanu tarsa ume, inboshi kadure a'a nyimo isaraila cangi daa mu kem usa-sana uka dure kunu ge me ba. ¹¹ In boshi, anu wdi e gwardang inna za nan na dizii wa cukuno in nare imummare nan ki Ibrahim, a Ishaku a yakubu Asesere. ¹² Ahana ati gomo adi rekuwe ammareu abinime madi shi marumzi anyoo. ¹³ Yeso magun innu nani kame, “Dusa a ca uhemme sa wa hem ni u cukuno we anime.” Ahira me vana mahuma. ¹⁴ Sa yeso ma ribe akura a Bitrus, ma iri ugiri ubitrus ma rari uye

si. ¹⁵ Ma dari me atari, ma humamari jen katuma kame. ¹⁶ U wun joro uwu wa ezzimen nanu agwerge ne gwardang, masu so we in tizee cas, mawu anu zattunu huma wa huma vat. ¹⁷ Agino me barki amyincikina ubuka u ishaya agi, inni cenu me ma inta u zatu uni huma niru, ma zika ti koni tiru.” ¹⁸ Sa yeso ma ira ni ori na kateme gwardang madusa mabu ki akuri u huru gino. ¹⁹ Ure unu dungara attaut ma e magun me, “Yeso indi tars a we vat ahira sa hana.” ²⁰ Yeso magun me, ikukkure izin tuna tuwe i nyingin ma suu ma we vana unu ma zoo in kura ba. ²¹ Uye anyimo anu tarsa ume ma gunme, “Ugomo Asere da cekum inha inka vati ucokro um.” ²² Yeso ma gunme, “Tarsa ceki ande sa wa tawe Asere ba wa vatii anu u we sa tawe tize ta sere ba”. ²³ Sa ma ribe ujirigi, anu tarsa u yeso wa tarsi me. ²⁴ Upebu uhiri uraba udandang e barka imei hiri itonno itubi u mensi uzirgime, amen moroo. ²⁵ Anu arsa umeme wa hirza me wagu, “Ugomo Asere buran duru tidi wi!” ²⁶ Magun we, “Barki nyani ya kuna iyau ani me, anu hem u cin?” madiku hiri ma gwarika upebu nan meime, ahirame vat attonno dang. ²⁷ Anu wa kunna biyau wagu, “Uyaa nu ma u dandang makunna me?” ²⁸ Sama bi uhuru u ma nyanga ma garasiyawa, are ana ware in na gderigene wasuri anyimo anu cau waguri me, in wa in wa irawe imum ibi ya bini, ada tarsa me uname ba. ²⁹ Wa'wu hunu wagu, “Nyani mei ma weni nan haru hu vana Asere? wa e ani barki uyumukon duru uganiya u daa?” ³⁰ Ma haha cin ma iri nigo a nimaladu in nu kase. ³¹ Agdergene aburu

wagu, “Inka wasuson duru utuburu kon duru ani go nimaladu.” ³² Magun we, “Hananii” bawa suri waribe amaladu wadusa nigome ukatino u raba udang waka rizzo amei wantiji.” ³³ Anu kasen in maladu me wa sumi, wa ribe anipin wameki ukise imum be sa ya kem ana gberigene me. ³⁴ Akem anani pinme wasuro wa gunna yeso, sa wa irame wa nyarme ma ce kuwe manyanga me.

Bikoro bu kirau udra Inde

¹ Yeso ma ribe uzirgi umei ma kafa uraba udandang ma ha ukatar nahum, a ba sa ma uni.
² A dusa a en unu koni uwono unu kira, ma rarri upenge. sa yeso ma ira u hem unu ruba muwe ma, ma gun me vana um nata iruba a vatte ucara uwe men. ³ Sa wa kunna ani me are anu nyirte udangara u musa wa wa gun ina cece unu ugeme mazin unu cara Asere a bangan. ⁴ Yeso ma russi imum me sa wazin nu bassa me anu ruba, ma gun we, yanini ya wuna izin nu bassa imum ibur a mu ruba mushi me. ⁵ Nyanini ireki a gun hu a vatte ucara uwe men nan a gun hu hira dusa?
⁶ In nyara irusi vana unu mazin unu bari sa ma dake ma vette ucara unun une “ma dusa ma gun me zika upenge uwe me udusa akura”. ⁷ Unu me ma hiri ma dusa akura ame. Sa ni gura nanu na ira anime wa kunna biyau, wa nenziko Asere sa a nya anu usandi uni gino nikara me. ⁸ Sa Yeso ma re aje in tanu ma gurna nan uye sa a gusan me matiyu ma ciki ahira u kabsa ikirfi ima nyanga.
⁹ Yeso ma gun me tarsam ma hiri matarsi me.
¹⁰ Abini me sa Yeso mazin na re imum yare a

kura a Matiyu, anu kabsa ikirfi imanyanga nan anu cara ababga gbardang wa eh wa cukuno nan me nan anu tarsa ume me. ¹¹ Sa anu bezi urussa wa ira ani me, wa gun anu tarsa ume me nyanini ya wuna unu dungara ushi me mazin nare imum yare nan anu kabsa ikirfi imanyanga nan anu carsa abangan? ¹² Sa Yeso ma kunna, ma gun we, “Ana ti kun wani wa nyarsa uka inzo ana ahuna ba. ¹³ Hanani ika nyara urusa imum me sa ma buki shi, 'In nyara iruba ineze inzo u nya imum ba' Russani ma aye barki anu usizikime inzo barki any sa wa mu kem ba. ¹⁴ Abini me anu tarsa u Yohana unu baptismanwa eh a hira a Yeso wa iki me “Nyanini ya wuna haru nan anu bezi urusa ri wuza ba. ¹⁵ Yeso ma kabirka ma gun we “iruba inyani itiyon ida kee i curno me a ma nyani matiyon me nan wee? Tiye ti eze sa adi ziki manyani matiyon me a ceki we. A bini me ani wayi ribe ucenti. ¹⁶ Unu ma da ke ma wuzi ubarka udibi ukusu in nitira ni so ba, ubarka me udi nyungurko udibi me, u janika kang u akki aje me. ¹⁷ Ba de sa ma di wu uwangu uso anyumo aru a kuzu, ingi ma a wunan aru me adi tuza, uwangu me ukpeko akuri a curso me. Uwangu uso awu uni aru aso. Ani me amda dirame uwangu me nan aru me ba. ¹⁸ Yeso ma ra anyumo ubo uwe ani me urunu ukatuma ka Asere ma eh ma tunguno ma gun me “Uca um mara wono aye dara me, ma di hiri”. ¹⁹ Yeso ma hiri nan anu tarsa umeme wa dusa nan nunume. ²⁰ A bini me une sa ma kem tiwe belum unu koni umaye, ma dari me udibi ana dumo. ²¹ Ma mu hem iruba, ingi ma dari me udibi umeme indi

huma. ²² Yeso ma gamirka ma iri me, ma gun me, “Nata iruba iwe me uca um uhem uwe me wa human hu” abini me une me ma huma ²³ Sa Yeso ma hana akura una katuma me, makem ani shuruwa nan anu unu gbejere. ²⁴ Ma gun we hirani abame uca me mazin moro mani daki ma wono ba. wa wu me tizuza ti bi izi. ²⁵ Sa ma gido we ma ribe ma meki uca me tari, ma hiri. ²⁶ Abanga me a samirka vat a manganga me. ²⁷ Sa Yeso ma ceki ahira me, arubo wa re wa tarsi unu tisa ume inikara “usam u Dauda burau duru”. ²⁸ Sa Yeso ma ribe ara kura, arubu wa tarsi me, ma gun we “ya hem in da ke ihuman shi? wa kabirka” ee Ugomo Asere. ²⁹ Ma dari aje a we me ma gun we “Adi human shi barki u hem ushi me”. ³⁰ Abini me aje awe me a pokkino, Yeso ma hunguko we titui “kati ibuki aye ba. ³¹ Sa wa suro wa samirka a banga me vat a manyanga me. ³² A ehn uye sa ugbergene ma karti me tizi awe tantu dusa. ³³ Sa asusso ugbergene me unu me ma tubi tize. Anu sa wa gurna ahira me wa tubi gusa “Dakki ta mu ira ana me anyumo Isarila ba”. ³⁴ Anu bezi urusa wa gu “Ahap in nikara nu gomo agbergene nini ma suzo agnergene men. ³⁵ Yeso ma tarsi tipinpin nan ti denge tini gura unu bo abanga urunta Asere, nanunu humza ana tikoni sassas. ³⁶ Sa ma ira anu wa gurna gbardang ma kunna ugogoni uwe barki ijassesa wazin unu same sarki unu benki, kasi item ige sa izome unu nakura. ³⁷ Ma gun nanu tarsa ume me “katuma ka ori gbardang, ana katumame cingilin. ³⁸ Barki ani me ikko ni ugomo Asere ukatuma ma tumi innanu akatuma wa wuzi me

katuma”.

Bikoro bu Kirau

¹ 1 Barki titi anu tarsa umeme u kirau in nana ware, ma nyawe ni kara nu suzo agberdene abit. Wa hummu zan inti koni sasas. ² A na kadura ukirau na na wera tiza tiye, unu tuba saminu desa atissame bitrus nan nu henu me Andrawus, a yakubu vanu Zabadi, nan nu henu me yahaya. ³ A filibus, nan Bartamawus, nan Toma, a matiyyu unu kabsa ikirfi, nan yakubu vanu Halfa, nan yahuza. ⁴ A saminu bakani ane, nan yahuda isikarayoti desa ma nya yeso atanri tana madini. ⁵ We ukirau inna na ware yeso matu mi we, mabuku we, magu, “Kati irebe a ma nyarga manu tame tize ta Asere nani ani ain ni masamariyawa. ⁶ Senke iha ahira itam anu isaraila. ⁷ I zin tanu in tize turunta, innugussa ti gomo taere ta aye mamu. ⁸ Humu zzni inna nu zatu nuhuma, i hirza anu wijo, i vissi makuturu, i suzo agbergene. Kasi gussi sa ya kem anime, anime ani idi nyin zi. ⁹ Kati i inta ikirfi ya zumo a wal-wal, ba nani a zumo alau, nani azumo abit, u cira ushime. ¹⁰ Kati iziki u badau atanu tishime, nani turunga kare, nani akwatak nan nu bina, yawuna uri unu ma ri anyimo akatuma kame. ¹¹ Vat nipinme sa ya ribe, i nyari unu u tep i wuzi ni gen ni shine ni u shi. ¹² Inki idi ribe akurame i gu ga aja u shi. ¹³ Inki akura ahuma ani, wadi kabi ni issi ni shime, inki a zoome ahuma ba idi kuri wada kababa. ¹⁴ Vat desa magame ubuka utize nan shi, nani makunna tize tishi, innu suro ushi ikuburukka ussusuru utubuna tishime idusa. ¹⁵ Kadundure

kani, inboshi roni tize me adi tekki innu cekki uni pin nu sabo ma nan nu gomarata inni nipin niginome. ¹⁶ I ye, matumashi kasi itam atii amadaru. Anime cukuno ni jinji kasi iwa, anu zatu ticari kasi ihurbe. ¹⁷ Wuzani seke innanu, wadi hanshi ati gomo, wa cobo shi ati denge tini nonzo nuweme. ¹⁸ Wadi hanshi aje ati gomo barki mi, barki ibuki immum aje anu zatu urusa utize ta sere. ¹⁹ Uganiya sawa hannan shi, kati i wuzi ma aye matize sei di wuzi ba, nani imummu ubuka. ²⁰ Dakki shewani idi buki tize meba, bibe ba coo ushime bini bukki ati nyo ti shime. ²¹ U henu madi nya uhenu ahume, a coo maddi nya vana. A' hana wadi wudi uzattu kunna wawu a hu anka coo. ²² Ko davi madi game shi barki mi, vat desa ma tonno in i kara me mani madi kem u bura. ²³ In ki wagame u ira ushi ani pin me i akki uhana aje. Vannu nu madizee a shii da sarki ukatee uti pin-pin ti isaraila. ²⁴ Unu tarsi u dungara mada akkame unu dungarame ba, urere madaa aggi zame una kura ame ba. ²⁵ Yabari unu tarsi unu dungara ma cukkuno kashi unu dungara ume, ure re kassi una kura ame, in watitta una kura ba'al zabal, ana kuramee wadi titti me ani! ²⁶ "Katti ikkunnabiyau ba, barki imum be sa i inpi idi pokino nani imum be sa izi nihunzi adi dezi ini. ²⁷ Imumbe sa yakkunna abi bukkum inye ne assrer ibezi. ²⁸ Katti kunna biyau banu huna unu, wadake wada huname bibeu buwe ba, senke ikunna biyau bide sa madake ma hu bibeu me nan ni pun vat akura ura. ²⁹ Daa, vana ubi uyin ikobu ini re ini ba? bire bidi

da wonome sarki u hem ume. ³⁰ Marusa vat ugwardan utice ti shine. ³¹ Kati kunna biyau ba ugancan ushine uteki umu uyin gwardang. ³² Anabu wa be zum uhem, micangi indi bezi uhem ahira a coo uru asesere. ³³ Desa magu na ma taa me, mi cangi indi gu in taamme amuhe nu ma nabu ahira ugomo Asere. ³⁴ Kati iziki ma aye innu runta uni a nyomo unee um. U vira uni daa gi uruntaba. ³⁵ Ma ayee ni inpati unu ishina nan ka coome, u ca nan ka inome, unee nan nu giri. ³⁶ I di cukukono ana kura wani ani shina unu. ³⁷ Desa mateki innu hemun inka coo nan ka ino daki ummani mazi ba, ane ani vana nan nu ca daki um mani ba. ³⁸ Desa daki mazikka ugankirka utiti umeme ba, daa yawuna uri macukuno umba. ³⁹ Vat desa ma hem inni ce nume, ma di diri nini. Vat desa madira nice nu me barki mi, madi kem asesere. ⁴⁰ Desa maa hemmin shi, mahemmim mi, desa mahemmin mi mahemmin desa matuma. ⁴¹ Desa mahem in ureunu kurzuzo u tize madi kunna urunta unu kurzuzo tizee. Dedesa mahem innu adili madi kunna urunya uadili ne. ⁴² Vat desa ma nya ure vana uledai umei barki me unu tarsi ummani madi da dirame imum b a.

Bikoro bu Kirau in bi Inde

¹ Sa yeso ma mara ubo anu tarsi ume me tize tigeme anu belum, ma tarsi tipinpin tuwe me unu dungara anu. ² Ugzniya me yahona unu baptisima ma rani akura ani rere. Sa mamunna timum me sa yeso mazi unu wuza me matumi ara nutarsa ume me ahira me. ³ Wa ikki me "Ho mani unu aye me na nii tibe?" ⁴ Yeso ma kabirka ma gun we "Kuronu i ka buka yohana imum be sa

ya ira nan ige sa ya kunna. ⁵ Arubo wa kem u ira, anu zati uti buna wazin tanu, anu koni kunna unawa mapum wa humza, aluri wa kunna tize, azin unu vangizi umu kizi azin unu bezizi anu tize turunta. ⁶ Unu rinbirka mani de sa ma hem ime.” ⁷ Sa wa dusa yeso ma ri aji unu bo anu tizi anice ni yohana magu, “Ya aye ani ja i iri nyanin i iri tikpe ti jojoko sa upebu uzun unu hurse mee? ⁸ Ya suro i iri nyanini i bassa idi iri de sa ma kokki tirunga tiririn? Ana kura ugomo wani wa sonsi tirunga tiririn. ⁹ Ya suro i iri nyanini? Unu kurzuzo utize ta Asere? Eh, in bo shi mateki unu kurzuzo utize ta Asere. ¹⁰ Me mani sa a nyirtike anice nume me inu guna.” Imbe ma tuma una kadura ma aggize we aje, de sa madi barka we una sa udi eh. ¹¹ Kadundara in bo shi daki amu yoo uye sa ma biki yohana unu baptisma unu gbardang unee ugeme ba. Vat ani me unu cin ati gomo ta sere ma takki me. ¹² Datti uganiya u yohana unu baptisma u aye ukani ti gomo ta Asere tizin unu kenzi ijunguta, ani junguta wa nyara wa buri ti gomo ta Asere in ni kara. ¹³ Anyumo udungara u musa nan anu kurzuzo utize ta Asere vat wa buu abanga ati gomo me yohana ma duku eh in na dummu. ¹⁴ Ingi izin niruba ukaba me, Elesha ma zigeme, de sa maazi ma di eh. ¹⁵ Una ti tui tu kunna ma kunna. ¹⁶ Nyarini indi batti ucara ugemen? Ka si ahana ani buji ni bi ranzan unu gusa in na roni awe me. ¹⁷ 'Ta hurse shi ishiriwa ya game morso ta wuza shi alali iwono ya game aso.' ¹⁸ Sa yohana ma eh sarki are sarki usa wa gu mazin na gbergene. ¹⁹ Sa vana unu ma aye ma ri a ma sizi wa gu ma zin tire kang nan

bisizasiza, uroni wa nu kabsa ikirfi ima uyanga nan anu caran, vattin ani me tanu tunu tiki bezi urusa Asere. ²⁰ Yeso ma wuzi kubung ati pinpin me sa ma wuzi ti mum ti dandang barki sa wa game ubarka. ²¹ “Wadi hu Ukorasin! Wadi hu Ubetsaida! Dagi ti mum ti dandang sa a wuzi anyumo ashime ani a wuzi utaya nan Usidon wada barka datti wa tiri mapori wa hummi muto apum awe me. ²² In booshi ahira ugomo Asere adi kunna ugogoni wanu Utaya nan Usidon sarki shi. ²³ Hu ukatarnahum ubassa adi nonzo we uhana Asere? Um-um adi kaska we uhana ahira ati cukum tani wono. ²⁴ Daagi ti mum tidandang sa awuzi we tini. Adi teki unu kunna ugogoni wanu Usodom nan shi.” ²⁵ Uganiya uni yeso ma gu. “Ma wuna apuru, arum aco, ugomo Asere wa seseri nan unee, barki sa wa hunze anu rusa nan anu poko aje timum tigeme wa kuri wa bezi ahana acicin. ²⁶ Anime ani hu aco, barki sa imum me sa ya wuna we reb ya zigenne me. ²⁷ Aco um ma nyam timum vat, aco me mani ma rusa vana me cass vana me marusi aco me cass nan de sa vana me mahem ma bezi me. ²⁸ Aye ni ahira am, shi an de sa izin nijassi nan ucira ugittak indi nya shi u venke. ²⁹ Nyani ace ashi me atize tum barki me unu gongoni mani nan iruba ishew, idi kuri ikem uvenke amuruba mu shi me. ³⁰ Barki tize tum tizi shew, ucira um uzome gittak ba.”

Bikoro bu Kirau in ni Re

¹ Uganiya uginome uwui wa asabar uni, yeso ma wata a tiruu ti zalkama, anu tarsa umeme wa kuna ikomo, wa tubi uhuba i alkama areme. ² Sa anu bezi urusa wa ira anime, we gun we, “Ira,

anu tarsa uweme wa zinu wuza imum ige sa idi rize awuzi unu wui asabar ba.” ³ Ma gun we, dayamu ira imum me sa Dauda ma wuzi sa ma kuna ikomo ba, me wan aruni atanu tumeme. ⁴ Sa ma ribe udange Asere ma ri imumare sa yazi ya Asere igebe sa yazi dayari ime ba, nani aroni ameme wari, anu akatuma ka Asere wani cas wa rizi. ⁵ Nani dayamu ira anyimo atize ta Asere, unu wui asabar, anu katuma ka Asere wadi wuzi katuma uwui asabar sarki u ira aburi. ⁶ In bushi uye be sama teki aginome. ⁷ Daagi irusa ani me, ami ticukun ti runta tini nyara da uya uni ceba, da ida ira aburi ana buri ba. ⁸ Barki vana unu memani Asere Asabar. ⁹ Mari aje unu ribize ati denge ta Asere. ¹⁰ Urunu ma rani desa tari me ta wi, wa iki Yeso, wa gu, “Ya wuna uri ahuman unu nu rono Asabar?” Vat anime wa barki wa kem ahira umeki uni. ¹¹ Ma gun we, “Cangi aveni a unyimo ashime ingi ma zin in katuma, ku rizi anyimo uwa rono Asabar, mada meki kuni masusuba. ¹² Ka huno kani unu ma tami kutam ku ginome, barki anime ya wuna uri awuzi imum mu i huma uwui wa Asabar.” ¹³ Sa yeso ma gun unu nume, “Wito tari tuweme.” ma witi, ti kuri ti huma gusi ti umureme. ¹⁴ Anu ubezi urusa wa suri, wa gamirka tize ani ce numeme, unu nyara una uhuna ume. ¹⁵ Sa yeso ma tinka we, ma hiri ahira me, anu gwardang wa tarsi me, ma humani in we vat. ¹⁶ Ma kwadiwe kati wa buki aye abanga me. ¹⁷ A'anime barki a nyinca ubuka ishaya agi. ¹⁸ “U rere um be sa ma zauka, desa mara iriba in, de sa iriba in irumza barki me, indi wu me bi be biriri, madi buu anu

zatu tarsa tize ta Asere una ukadure. ¹⁹ Mada cara iriba nani ma buu haw-haw, ba desa madi kunna ni myira nu me u nah. ²⁰ Nisubo sa na biki upura ni puraba; upitila sa wa biki uwuno uda wono ba, kadura adi ri aje. ²¹ Anu uzatu tarsa Asere wadi inki iriba ani za unmememe. ²² A eh me unu babana urubo desa ma zin na agwergene, ma human in me, ku babana kabuki tizze mu kuri ma iri ahira. ²³ Anu vat wa gamirka tizze, wa gu, "Nani unuge mani vana u dauda?" ²⁴ Sa anu ubezi urusa wa kunna anime wagu, "Unu ubari uba, zabal ugomo agwargene, unu me ma su zo agwegene." ²⁵ Yeso sa marusa ugamara uweme, magun we, "Vat tigomo sa ta harzina barki ni eru, ti di curno. Nipin nani akura sadi harzina barki ni eru sadi adi ir aje. ²⁶ Ingi unu uburi masuzo unu uburi, wa harzina ahira ani eru azigino me. Aneni tigomo me tidi tunno? ²⁷ Ingi unu bari u ba, azabal uni suzo agwergene, ahana ashime we, wa suzo unu bari wa vi? I anime we wani wadi cukuno anu bara utize tishime. ²⁸ Ingi me unu bari ubi be biriri ba Asere in suzo agwergene anime, tigomo ta Asere ta aye shi a zigino me. ²⁹ Adi wu aneni aribe a kura unani kara a ciri me tirunga, indaki atuba utira umemba, adi ku cari tirunga ta akura me. ³⁰ Desa da mazo nan mi ba, nan debe sa mazon in orso nan mi ba madi samirka. ³¹ Barki anime in boo shi, na ti veteni vat madini marume, nan usizikeme wanu, vat desa ma sizikeme bi beu biriri ada ceke meba. ³² Vat desa ma tissa vana Asere, ca a veteme madini mameme. Dasa ma titta bibe biriri, ada vete madini mamebe, une nan-akura iwono. ³³ "Nani igu matiti ma rizi

uyo me cangi urizi, nani igu matte mazi zenzeg uyo me cangi uda rizi meba, barki a tingiza utifi ahira uyo me uni. ³⁴ Shi ahana iwa, aneni ida ke i bu tizze ti huma, sa izi ana aburi, barki imum be sa ya re iriba, ine ini unu ma boo. ³⁵ Unu iriba ishew, anyimo iriba shew imeme maka wuzi imum mu ihuma, unu uburi, anyimo ani hara niburi numeme maka wuzi imum mu iburi. ³⁶ In booshi, uwui umara une vat imum be sa unu ma wuzi adi gunguno ini. ³⁷ Tizze tiwe tini tidi burwe, nan ti ri w. e” ³⁸ Aye anu dungara wan na nu bezzu urusa, wa kabirka me wagu, “Unu dungara, ti nyara ti iri bire bi huri ahira aweme.” ³⁹ Yeso ma kabirka we magu, “Anu uneh ana aburu. Anu bezi uzatu hem, wa nyara wa iri bihuri, bi huri bi zoni sa adi bezzi we in daki bi Yunasa unu ukurzo. ⁴⁰ Kasi sa Yunusa mawu tiye ti taru uwui nan niye anyimo apuru abicere, ane ani vana unu madi wu tiye ti taru niye nan nuwui anyimo adizi. ⁴¹ Rono uweki utizze ti unineba wadi hiri nan anu uneh ugeme wadi reki we. Nani wadi hem in tizze ti Yunusa abame. ⁴² Rono uweki utizze ti ugomo ane u kudu, madi hiri wanna nu uneh ugeme madi reki we. Barki ma eh usuro upingaruru une ma kunna urusa u Sulemanu. Desa mateki sulemanu mayeh. ⁴³ Sa ugwegene ubit ingi masuro ahira unu, madi tarsi ti hira ti uzatume umei barki u nyara u venke, mada kenze ba. ⁴⁴ Abinime ani madi gu, 'In di kuri akura sa ma suroni.' Ingi makuro, madi kem akurame unu ma zoni aciki anime. ⁴⁵ Abinime ani madi ha maka inta agwegene usunare sa wa teki me ini mumu iburi. Wa ribe

wa cukuno abini me. Unu uginomr ticukun ta dumo me ti teki ta jeme uni curnome. Ane ani idi cukuno inune uburi ugeme.”⁴⁶ Mara anyimo atizze nan nigora, a inome nan anu henuma wa turi a matara. Wanyari wa buki tizze wan me.⁴⁷ Uye ma gun me, “Uwari uweme nan anu henu uwe me wa turi a matara wa nyara ubuka utizze nan hu.”⁴⁸ Ma kabirka magun me, “Aveni a ino um? Aka veni anu henu um?”⁴⁹ Ma witi tari uwatu anu tarsa ume, masa, “Uwari um be nan anu henu um.”⁵⁰ Vat desa ma wuza imum me sa aco um, anyimo aseseri ma nyara, memani u henu um, nan ka ino um.”

Bikoro bu Kirau in ni Taru

¹ Roni ginome yeso ma suri akura me, maha maka cukuno ani kiru nu raba udanga. ² Nigura na nu gwem ni orno ahira ame, maribe uzirgi mackuno. Nigura me ni orno uhana ubinani. ³ Mabuwe timumum gwardang in nu rezi utize, magu, “Uye maha atibira. ⁴ Mara anyimo ucobo isana ire hoo irizi una, i nyin itingi ini. ⁵ Ire irizii upambara sarki manyanga. Isuri memme rum. ⁶ Sa uwui wanyen-nyene i nami iwu lau iwazi. ⁷ Ire irizi anyimo ikana, ikana i gwinciri ini. ⁸ Ire irizi a manyanga mariri, iwu bihoo, irre ak kem mareu ma'inoa-ino, irre akuru tattasi, ire akura tata-taru. ⁹ Vat una titui tu kunna ma kunna. ¹⁰ Anu tarsa ummeme wa e, wagan me, “Nyani yawuna uzin innu bo u we tize tiginome?” ¹¹ Ma kabirka we magu, “A hem shi irusi tigomo ta sesere, daki weme ba. ¹² Barki unimu ake akinkimen ā makem gwardang. Unnu dira

ā kabi imumbe sama zini ¹³ Ine ini ya wuna in zunu bo uwe tize in gamari anime. A myincikina ubuka u Ishaya agi. Kunna idi d ¹⁴ A hira uce me tize ti Ishaya ta minca, ta guana anda sa ula kunna wadi kunna, shi iso shi unu una be sa idi rusi; ahira uhiraa idi hirii, abine ani idi cukuno sarki urusa. ¹⁵ Mu ruba mamuwuna makotoros, wa korso titui tuwe, wakuru wa korso aje awe, barki kati wa iri in na je awe nami, wakun na intitui tuwe, wakuri warusin inni riba i we wa gamirka in human we.' ¹⁶ Aringirka aje ashime barki sa ahira, nan titui tishime barki tikunna. ¹⁷ In boshi kadure, annu kurzuzo utize wa bara bi barka bu hira imumbe sa i hira a anime daki wa ira nani wakunna ba. ¹⁸ A tizee tunna ti bira tiginome sa ma wuza. ¹⁹ Vat dee wuza makunna tize ta azesere daki wuza katumani ba, unu buru ma huppi imumbe sa abira anyimo iri a imeme. I nee ini isana sa ya rizo azesere una. ²⁰ I gebe sa ya rizo apo, ine ini unu innu kunna utize amawu puru arum. ²¹ Mazomen inni tini, i ye uzattu utonno ame, tak inki uzito wa kemme anyimo atize tasere ama piliko. ²² I gesa ga rizo anyimo ikana, ine ini debe sa ma kunna tize ta sere barki urunta imummu unee tize me tida wuza katuma ame ba. ²³ I ge de sa ahira amanyanga mariri, i nee ini debe sama kunna tizeme, ma wuza katuma ni. Kadun dure we wa ni anu kem umare ma inoa, i no nan akurtat tasi uye akura ta'aru. ²⁴ Ma ewen tire tize anyimo atize, magu, "Adi tigomo ta sere nan nunu be sa ma cofo isana uru ume. ²⁵ Anu wa rari inti moro, oroni masuri maha maka coffo isana i'ure ukwe sas anyimo i alkama me,

madusa. ²⁶ Ti bira me ti hiri ni gome, ukwe u bezi nice ni uni. ²⁷ Arere una kuame wa e wagun me 'Unu kura, isana iginome daa ya rizi ba? Ane ni ya wuna ukwe?' ²⁸ Magun.' we urrunu uburu mani ma w uza katuma ka gino me; Arere me wagun me, ani tika kara ti orii?' ²⁹ Magun we, 'Um kati ahira ukarame ikari nan bi sana me. ³⁰ Cekkini i'u zi nigome u hana uganiya uwesi, "Indi buki anu wesi me wasuso ukweme sas wa tirzi uni atira tiri a punsi, bi hoo me a wu ukere.'" ³¹ Ma e' we tire tize anyimo atize, magu, "Tigomo ta zesere kasi gussi bi hoo bibiwi, gussi sa uye maha maka bira uru ume. ³² Bihoo bicin anyimo amatiti, inki wa una, uke u'aki marre matitin in nu gwuik, inyin ike i bari masu iri me." ³³ Makuru manyawa tize anyimo atize magu, "Tigomo ta zezsere tizi kasi uyisti uni, u ge be sa uru nee ma ziki mu ina mu alkama muso mataru maduri vat mamari." ³⁴ Vat yeso ma uu ni orime tize a nyimo tizee. Madaa bowe imun senke ini tize anyimo atze. ³⁵ Barki amyincikina ubuka u Ishaya a gi, "Indi buki tizee anyimo atize indi kiti imumbe sa izi ni hunzi da ati utuba une." ³⁶ Ma cekki ni orime maribe akura, a u tarsa u yeso wa e'ahira ame wagu, "Bee zin duru tize anyimo alize titi kwe anyimo uruu. ³⁷ Ma kabirka we magu, "Unu cobo isana iriri iginome memani vana unu. ³⁸ Urume une, uni unee; isana iriri ginome wewani ahana ati gomo tasere tikwe ahana unu uburu. ³⁹ Debe sama coffi isana iginome, unu buru mani. Uganiya uwesi une uni umara unee, a u wesi me wewani ibee ikadura kasere. ⁴⁰ Kasi, gussi sa orso tikwe,

ane ani icukuno umara unee. ⁴¹ Vana unu madi tumi i beu ikadura kameme, andebe sa wawuza nu upillizo vat, nan nanu wuza anu wawuzi nihara niburu, wasussowe atigomo tume. ⁴² A di rekuwe anyimo ura ubanban. Washi abini me warumzi ti nyo. ⁴³ A bine ani anu asheu wadi nya masa atigomo ta coo uweme. Una titui tu kunna wa kunna. ⁴⁴ Tigomo ta zezsere kasi ukem uni sa, urari a dizii uru, ugebe sa uye ma kem, makur makorso uni anyimo urume ma zizi bi sana vat innu be zizi apuru arum ame maka kwa u rume. ⁴⁵ Tigomo ta zessere kasi unu kem mani, imum iriri ihuma. ⁴⁶ Sa maa kem imum iriri i indai, ba maha maka ziza imumbe samaa zini makwi ini in. ⁴⁷ U hanna ukanime tigomo ta zessere tizi kasi ikalli sa a reki uraba udang, imensi icere sas, sas. ⁴⁸ Saya myinca, ahunguko ini ani kira acukuno a zawi icere ihuma me, areki ani ruu, izenzen me a sairka. ⁴⁹ Umara unee idi cukuno ane ani. I beu kadura ka Asere wadi shri, wa wati anu aburu anyimo anu huma. ⁵⁰ Wa rekuwe anyimo ukabisa. Wadi shi warumzi tino. ⁵¹ “Yarusa agino vatti? wagu e. ⁵² Magun we, “Vat anudungara atarrat sama cukuno anu tarsa uti gomo ta zessere, kasi u akura mani, de sa maa inta imummu itari isoo na ni kuzu i so.” ⁵³ Sa yeso mamara tize anyimo tize, ma hiri ahira me. ⁵⁴ Sa maa aye ani pin nuwe me, ma dun garwe ati denge tutarsa Asere, imum ibi yau imekuwe wagu, “Abani uni u geme makem urusa ugeme anime nan nu besi ubari? ⁵⁵ Unu geme daki vana una si ba agino ani baa? Da anu he reewani in yakubu, nan yusufu, a saminu, nan

yahuza baa? ⁵⁶ Anu henu umeme a'ee wa zōo ni gome nan haru baa? Abani unu ugeme ma kem imumu igeme vat ana me?" ⁵⁷ Wa pilizo barki me. Ba yeso magun in we, "A i adaa nyinzame unu kurzuzo tize ta Asere uturu ume ani pin nu we nan na kura awe me ba. ⁵⁸ Dakki mawuzi imumu bari gwardang abirkome ba, barki u zatu hem uwe.

Bikoro in ni Nazi

¹ Uganiya me ugomo hiridus antitas makunna abanga a yeso. ² Magun nanu aka tuma kameme yohana ubaptisma mani. A hirza me a hira ani wono, ine ini ya wuna mazin una bari u wuza uti mum tidandand. ³ I rusa hiridus mā meki yohana ma tirzizi me ma han me akura ani rer barki hirudiya, unee u henu u filibus. ⁴ Barki sa mā buki me idda rizi me ma wuzi anya nan Hirudiya ba usuro u, inko utize. ⁵ Hiridus ma nyari uhuna ume, ma kunna biyau barki sa anu wa ziki me unu kurzuzo utize ta Asere mani. ⁶ Sa uwui uyo uhiridus wa kete uca u hirudiya ma wuzi morso anyumo anu Hiridus ma kunna urunta kang. ⁷ Ma inki me tize nan itono agi madi nyame vat imum me sa ma ikmo. ⁸ A ino me gun uca me ma nyame nice yohana unu bapstisma a'ana me ayumo iso. ⁹ Ugomo ma wu apuru abid, barki itono sa mamu wuza anyimo anu ma gu anyame. ¹⁰ Ma tuburko akura anirere me a ha aka yoro nice ni yohana. ¹¹ A en nice me anyumo iso a nya uca me maka nya a ino me. ¹² Anu tarsa ume me wa ziki ikizi me waka vatti wa ha wa ka buka yeso. ¹³ Sa yeso makunna ani

me ma ribe uzirgi umei ma kata a ara hira sa madi cukuno in sisin me. Anu ati pinpin sassas wa tarsi me ati buna. ¹⁴ Sa ma tuno uzirgi me ma iri anu wa orno gbardang ma kunna ugoni uwe ma hunzan are ana tikoni. ¹⁵ Sa uwunjoro wawuna anu tarsi ume me wa ka kem me wa gun me uwui wa mara ceki anu wa ka nyara ace awe imum yare ati hihira. ¹⁶ Yeso magu, "Dakiya cukunnu gbass wa dusa ba, nyani we ire ium wa dusa ba, nyari we ire imum wari." ¹⁷ Wa gun me ubiredi unu cibi uni tizin nan icere ini ire cass. ¹⁸ Yeso ma gu nyani mi. ¹⁹ Yeso ma gun nanu me wa cuku ati kpe. Ma ziki ubiredi unu cibi nan ni cere ini ire me, ma yese aje aseseri ma ringirka ma pussi ubiredi me ma nya anu tarsi ume me wa nya niura na nume. ²⁰ Vat wa re wa tii, wa orre ukasi me umyinca mugira belum. ²¹ Anu sa wa re wa biki aru cibi ahana aruma sarki ane nan ahana . ²² Sa wa mara yeso ma wu anu tarsi umeme wa ribe uzirgi mei bati wa kuri nikira, ma tonno bati ma gun we wa dusa. ²³ Sa ma gunna we wa dusa ma nyene ani pana in nice nume uwuna ubiringara. A hira abee a me abini me in sisin me. ²⁴ Uganiya me sa uzirgi me wa biki atii uraba udandang, i barka imei nun zuro uzirgime, upebu in nishina nan we. ²⁵ In na rumu a taru aniye wa iri yeso ma haka asesere a mei me tantu aye ukem uwe. ²⁶ Sa anu tarse umeme wa ira me in tannu asesere amei wa kunna biyau wa gu, "Imoli ini," barki biyau wa wu uhunu. ²⁷ Yeso ma buki we tize dibedibe ma gun we, "Katti ikunna biyau ba in mani natani muruba." ²⁸ Bitrus ma kabirka ma

gun me “Ingi homani ugomo Asere wuna in ee ikem we asesere amei me. ²⁹ Yeso ma gun me, “Aye.” Sa Bitrus ma suro anumo uzirgi me, ma tunguno tanu asesere amei tantu ka kem u yeso. ³⁰ Sa Bitrus ma ira upebu me ma kunna biyau ma tubi upirsa ma wu uhunu ma gun, “Ugomo Asere buram.” ³¹ Yeso ma witti tari, dibedibe ma meki me ma gun me” Hu unu hem ucin nyanini ya wuna we uhara iruba? ³² Sa yeso nan Bitrus wa rube uzirgi me upebu me u tunno. ³³ An de sa wa rani uzirgime wa nonzo Yeso wa gun me, “Kadundura hu vana Asere mani.” ³⁴ Sa wa kafa wa tu a manyanga mu jansarat. ³⁵ Sa ana nipin me wa rusa yeso mani wa tuni vat ana nyaga me a een na nu ati koni. ³⁶ Wa ikki me ca w dari udibi ume me, vat de sa maz dāri ma huma.

Bikoro bu Kirau in nu Chibi

¹ A ra anime anu bezi urusa nan anu nyerte udungara u musa wa eh ahira a yeso usuro urushalima wa gu, ² “Nyanini ya wuna anu tarsa uwe me wapattilka utanda wa nanu? bark sa waka ri imu yere sarki ukpico utari.” ³ Yeso ma kabirka we ma gun, “Nyanini ya wuna shi i pattala tize ta Asere barki utanda ushiq? ⁴ A gino me Asere ma gu, 'Nya aco uwe me,' nan 'Ka ino uwe me ti nanu, vat de sa ma zogo aco umeme nan a ino umeme a hume.' ⁵ Shi be ya guna, vat de sa ma gunna in ka co umeme nan a ino umeme, “Imumme sa izi idi kem a hira am ma nyanki Asere.” ⁶ Dakki ya cukunu gbass unu me ma nya aco me tinanu ba, barki utanda u shi me ya zika tize ta Azere tizo me anyo imum ba.

⁷ A nu abur ine ini Ishaya ma buuki ace ashime unu guna, ⁸ 'Inozon me in tinyo tini cass mu ruba mu shi me mu zi pitt nan mi. ⁹ Heem ini i nonzo ni mi, i bezizi utanda wanu anyo atize ta Asere.'" ¹⁰ Yeso ma titi anu ma gun we, "Kunnani i rusi."
¹¹ I mum me sa idi suri anyo unu ine ini idi cari unun inzo imum me sa unu madi ri ba." ¹² Anu tarsi ume me wa eh wa gun me, "U rusa anu bezi urusa wa kunna muruba in tize tiginu me?"
¹³ Yeso ma kabirka ma gu, "Vat tibira sa tizome ta co um tini Aseseri ba ca a ruti tini." ¹⁴ Cekini we a rubo wani zi unu hungo arubo, i ngi urubo ma hunguko urubo vatti uwe wadi rizi anyumo uwaa. ¹⁵ Bitrus ma gun me, "Pokon duru tige tize me." ¹⁶ Yes ma gu, "Ana me daki ya rusa ba?"
¹⁷ Daki ya ira imum sa aka ri, iki tarsi, apuru ika suro ati tere? ¹⁸ I mum sa idi suri anyo ine ini iki cari unun barki sa ya suro iruba ini. ¹⁹ Ti mum ti bur ti suso iruba ini, u huna unu, a mura nan une nan uruma sa ma, ome uwe, iruba utarsi ahana aruma nan a ee, nikari, moco nan ti zogo.
²⁰ Ti mum sa ti car sa unun ta zigene inzo imum sa unu ma diri sarki ukpico utari ba." ²¹ Yeso ma dusa uhana amanyanga mati pinpin tu taya nan usidon. ²² A bini me uru nee wanu kanana ma eh inu hunu unu gusa" buramugomo Asere, usan u Dauda, ugbergene ma mekim uca uni."
²³ Yeso ma ciki tik, unu tarsi u yeso ma gun me gido me mazi unu wuzuru sisip nan nugbejere.
²⁴ Yeso ma kabirka ma gun we, "A tummam barki itam isaraila sa ya hunna me inzo barki uye ba." ²⁵ Ma eh ma tungunu ma gu, "Ugomo Asere buram." ²⁶ Ma kabirka ma gu, "I da rizi me a

ziki imumyare ya hana anya ahana i woci ba.”
²⁷ Ma gu, Ee ugomo Asere, a hana iwoci me wa ka ri imumyare sa irizizo a dizi yana tikura tuwe me.” ²⁸ Yeso ma kabirka ma gun me, “Une u hem uweme uzin ni kara, ca imumme sa unyara kukunu.” ²⁹ A bini me yeso ma tarsi urabi uraba udandand ugali. Ma nyene ahira azallan ma cukunun. ³⁰ Anu bardang wa eh ahira ameme nigome nan zati uti buna nan tari, arubo, anu nyungurzuno nan aturi wan anu koni gbardang wa inki we ati buna ti yeso ma humman we. ³¹ I cukuno anu imum ugamara, aturi in tize, anu nyungurzuno wa witino, anu zati uti buna in tanu, arubo uru bira. Abini me wa nonzo Asere u isaraila. ³² Yeso ma titi anu tarsi umeme ma gun, “In kunna ugoni wanuageme, kani tiye ti taru nan mi, sarki imumyare. In da nyaram in ceki we wa dusa ani me ba kati wa akki wa zitti una. ³³ Anu tarsi umeme wa gun me.” Abani tidi kem imumyare sa idi bari anu wa gene gbardang ana me, ani jaa nige me? ³⁴ Yeso ma ikki ma gun we” ubiridi uhunnu uni izin? Wa gum” unu sunare nan mu cere mu cinci cingili. ³⁵ Ma wu nigura nanu me wa cukuno adizi. ³⁶ Ma ziki ubiredi u u sunare me nan icere ma ringiga ma pussi, ma nyanu tarsi umeme, wa hari anu me. ³⁷ Anu me vat wa ri wa ti, wa ori ukasu me u myinca mu gira usunare. ³⁸ Anu me waa ri waa biki aru anazi, sarki ane nan ahana. ³⁹ Sa yeso ma gunan ina nu me wa dusa, ma nyene uzirgi umei ma dusa uhana umagadan.

Bikoro bu Kirau in nu Tasi

¹ Anu bezi urusa nan ma sadukiyawa wa eh ahira a yeso wa nuari ubatta ume, ca ma bezi we imum idandang sa idi bezi ubari umeme. ² Ma kabirka ma gun we, “Ingi aseseri avuna innu wunjoro, i gu, 'Im-hh nisizo nisa rizi.’” ³ Ingi ya ira aseseri avuna nisisizo abe, igu, kani adi rubu ure. Ya rusa uzina seseri, i dake irusi uzina uganiya uginome ba. ⁴ Anu ganiya uginome anu zattu rusan Asere wani wani ana buri wa nyara a bezi we imum, ada beze we ba. Si i yanana, yeso ma dusa ma ceki we. ⁵ Sa anu tarsi umeme wa hana anire nikira, wa ringi wa pirke me ubiredi. ⁶ Yeso ma gun wa, “Hirani, i wuzi seke unu yistin wa nu bezi urusa nan ma sadukiyawa.” ⁷ Wa tubi ubo acece unu gusa, “Nan uzatu aye unu biredi me unni.” ⁸ Sa yeso ma ira anime ma gu, “Shi anu hem ucin, nyanini ya wuna igusa i zoshi unu biredi?” ⁹ Anu me daki ya rusa ba? mu gira mu hono muni ya oro? ¹⁰ Uganiya sa ma rin nanu aru anazi uni biredi unu sunare, mu gira mu hono muni ya ori? ¹¹ Nyanini ya wuna daki ya rusa uguna inbo aba ga ubiredi uni ba? ma guna wuzani seke unu yistin wanu bezi urusa nan ma sadukiyawa. ¹² A bini me anu tarsi umeme wa russi uguna wa wuzi seke in nanu bezi urusa nan masadukiyawa inzo uyistin me sa awuza ubiredi ba. ¹³ Sa yeso ma aye ukaisariya ufilibi ma ikki anu tarsi umeme ma gu, “Aveni anu wa gusan vana unu?” ¹⁴ Wa gun me, “Aye wa gusa yohana unu baptisma, aye wa gussi Iliya, wa gussi Irimiya nan uye anyimo anu kurzuzo utize ta Asere.” ¹⁵ Ma gun we, “Shi naa,

mi aveni?" ¹⁶ Siman Bitrus ma kabirka ma gu, "Ho mani vana Asere unu ivai." ¹⁷ Yeso kabirka me ma gu, "Hu una re-aje mani siman vana u yohana unubu binama nan maye mani ma bezi we ba aco mani sa ma ra aseseri. ¹⁸ In kuri inbu we hu Bitrus mani, anipo nigeme indi bari anu am anu tarsa Asere, an de sa iwono izo me unu bari awe ba. ¹⁹ In di nya we mabudi mati gomo ta seseri imum me sa ya tirza une izin unnu tira aseseri, imum me sa ya sopo une izin unu sopo aseseri. ²⁰ Ma hunguko anu tarsa ume me ti tui kang kati wa buki uye agi memani vana Asere ba. ²¹ Abini me yeso ma tubi ubezi anu tarsa umeme ya cukuno me gbass ma ha urushalima make zito sasas atari ta nanu nan anu adandang nan anu unyirte udungara u musa a hume rono uku taru mahiri. ²² Bitrus ma titi me nikira ma gbarika me ma gu, "Asere awu pit in ani me nan hu, ani me ida kemme hu ba ugomo Asere." ²³ Yeso ma gamirka ma gun Bitrus, "Abame unu bur, hu unu nyara irizi ini, ubassa timum ta nabo tini inzo ta Asere ba." ²⁴ Yeso ma gun anu tarsa umeme, "De sa ma nyara matarsum ca maya ri me nice nume ma ziki ijassi ma tarsum. ²⁵ De sa ma nyara maburi nice nume madi diri nice nume, de sa ma nyari me nice nume madi kem nini. ²⁶ Nyanini unu madi kem une vat i ikki nice nume? nani nyanini unu madi nya anyo anice nume? ²⁷ Vana unu madi eh nan ana kadura kameme anyumo ani nonzo na co ume me. Abini me madi nya kondevi imum anyo akatuma kame. ²⁸ Kadundure in bo shi aye ashi me sa wa turi abame wada wono we ba, wadi iri

u aye uvana unu anyumo ati gomo time.”

Bikoro bu Kirau in nu Sunare

¹ Yeso ma ziki Bitrus adumo atiye utasi, wan yakubu nan nuhe nu ne yahaya, mahem we anire nipo zantaran we i sis iwe. ² U zi na umumeme uni aje awe, muhene muwu kasi masa mu wui, turunga tuwo me ti wu tirum tizinnu nyanza u masaa. ³ I ye musa Iliya watonno ahira awe, in tize nan yeso. ⁴ bitrus magun in yeso, “Ugomo Asere, yawuna uri, tirani ahirame. Inki u nyara, inturi madanga ahirame u indai uwe, u indai u musa aa uindai u Iliya.” ⁵ Araa anyimo atize akem uganjimari uma saa wa aye wa inpo we. Akunna nimyiram unyimo uganjimari me, nigussa, “Unigeme vana ummani san in nyara in zini iruba irum imme ka, kunnani me.” ⁶ Sa anutursa u yeso wa kunna anime wa rizi adizii, biyau bimikiwe. ⁷ Yeso ma'e madarwe, magu, hiranii kati kunna biyau ba. ⁸ Sa wa yeze ace daa wa ira u nuba, wa iri yeso mani cas. ⁹ Wara anyimo utuno anipome, ba yeso ma kpadu we magu, kati ibuki u ye imumbe saya ira, senke vanu unu mahira anu cau. ¹⁰ Anu tarsa u yeso wa iki me, wagu, ane-in anu dungara utize ta taura, wagu, yaa cukuno Iliya ma aggi za u aye? ¹¹ Makabir kawe magu, yaa cukunno iliya madi e barki madi cikki i cukuno. ¹² I nee ini inboshi, Iliya mamu aye, wa taa' meni ba, wuzame imumbe sa wa ira yawunawe. ¹³ A nee ani vana unu madi zitti atari tuwe me. Abinee ani anu tarsa u yeso wadi ku rusin inti zeme, ti yahaya unu zorsizanu tini. ¹⁴ Sa wa biki ahira

ani gura, urrunu ma e ahira ame, matungono, aje amee, magu. ¹⁵ “Ugonaa sere, kunna ugononi u vana um, mazinnu zitto in matirizi, kan mahari ki u rizizzo ura nan mei. ¹⁶ Mi be mahannan we ahira anu tarsa uweme iye daa warusa u humanime ba.” ¹⁷ Ba yeso ma kabirka we magu, shi anu u zattuu hem in tize ta Asere, anu agwas u ganiya ugeme! innu mayaa uni indicukuno nan shi? innu maya uni indi dodon kuno shi? me nin me abanna. ¹⁸ Ba yeso ma bubbukime, bibe bunu burume bi cekime, vana ma huma. ¹⁹ Anu tarsa u yeso wa'e ahira me wa hungu kome ani kira, wagu nyaani ya wuna maa gaa haru u suso?” ²⁰ Magun we, “Ucin uhemu shi uni wa wunu” kadundure kani in bo shi, gussi izin nu hem cin kaasi umustad, ida gu nan innipo niginome, hira abanna me ukuri abirko!” ani kuhiri aherame immumu ugame ushi izoni. ²¹ Usasana iginome ida susso me ba senke in biringara nan niwe nimei. ²² A wada ugalili, yeso magunwe, “Vana unu adi nya atari ta nu. ²³ Adi hume, roono ukku taru adi hirzame.” Vat wa in pino intipuru ti bit. ²⁴ Sawa aye ukafar nahum anu kabsa ukassu ikirf ubenki utize tu dengesere wa ha ahira abitrus, wagu, “Unu dun gara ushime ma'nya uben?” ²⁵ Ma gu, “E, make ma nya.” Sama ze akura, yeso ma buki me tize magu, “Bitrus nya'ani wa ira?” Avee ni agomoo nee wa orso ikirfi ahira hanna a we, nani ahira a'aye. ²⁶ Samaa guna, “Ahiraa aye” ba yeso magun me, “A nyo azika me ahanna me. ²⁷ Vat in anime, barki kati ti carwe hana uraba udang uwuzzi tiwita, bicere sawa tuba u mikime uziki.

Inwa pokko anyome udi iri ikirfi anyimome u ziki ikirfi iginoo uhaweni in, nan iwe”.

Bikoro bu Kirau in nu Witu Tare

¹ Uganiya uguno me anu tasa umeme wa eh ahira a yeso wa ikki me wagu, “Aveni ma teki unu gbadang anyimo ati gomo ta seseri?” ² Ma titi vana ucin anyumo awe. ³ Ma gu, kadundure inbo shi in daki ya kurzo ace ashi kasi ahana acicin ba ida ribe shi anyimo ati gomo ta seseri ba. ⁴ Vat de sa daki ma zika nice anyo ire imum kasi vana ucin ugeme ba, mada ribe me ati gomo ta seseri ba. ⁵ Vat de sa makaba vana ucin kasi ugeme barki mi, i mani makaba. ⁶ Vat de sa ma wunā unu inde anyumo a hana ageme macara abangan sa wa hem in mi, idi teki a tirzi me unanzu udandang irir areki me anyumo uraba udandang uconcon. ⁷ Wa dee une barki ucara abangan ya cukuno gbass ucara ucara abanga u eh, de sa ma wuna una me ma dee. ⁸ Nyoro ubuna nan tari tuwe me u vetten ingi ti wuza we ucara abangan iteki uriba ati gomo ta seseri inu buna u inde nan tari ti inde wanu guna areki we anyumo ura uzatu umara inti buna tuwe tire nan tari tire. ⁹ Ingi nije wuwe upilko kara nini uveten, iteki uribe ati gomo ta seseri in nije ni inde innu areki we anyumo ura in naje arere. ¹⁰ Hirani kati i izi unu inde anyumo ahana acicin wa geme ba, in bo shi ibe ikadura ka Asere aweme aseseri wa hira muhenu maco um de sa mara anyumo aseseri. ¹¹ I rusa vana unu ma aye barki ma buri an de sa wa hunne we.

12 I bassa ingi urunu mazin ini tam ini ni ino bi inde ba hunne me i hira mada ceki me ukasu me ma dusa unyara ubi inde me ba? 13 Ingi ma tinka bini, iruba ime me idi rume i teki unu ni, ino uzati ubi inde me. 14 Ani me ani aco ushi me sa ma rani anyumo aseseri mada nyarā me unu inde anyumo a hana acincin wa geme mahunne ba. 15 Ingi u hennu uwe me macara we abanga, hana uka buka me hu nan me, ingi makunna we wa bura me. 16 Ingi daki makunna we ba nyara unu inde utizi anyo ana ware nan watara ikeki. 17 Ingi daki makunna we ba, ubuki anu tarsa Asere ingi magame ukunna anu tarsa Asere uziki me de sa ma tame Asere nan unu cara abangan sa magame ubarka. 18 Kadundura inbo shivatti imum me sa ya tira une izin nutira aseseri imum be sa ya sopo aseseri. 19 In kuri inbu shi, ingi anu ware anyumo ashi me une wa hem wa iko ire imum, aco um sa marani anyumo aseseri madi nya we. 20 Barki vat ahira me sa ana ware nani wataru gurnan izi na we. 21 Ara anyumo anime Bitrus ma eh ma gun yeso, ugomo Asere kani ka hono kani uhenu um madi carrum iruban in vette? kanu sunare? 22 Yeso ma gun inzo kanu sunare ba akuru sunare kanu sunare. 23 Barki ani me adi bati tigomo ta seseri nan urugomo sa ma nyara ma bassa ucira ume me atari tarere ame me. 24 Sa ugomo me mara anyumo ubassa me a eh mu reme wazurta sa matarsa me uge sa mada ke makurzo ba vat uciki ume une. 25 Sa madira ukurzo men, ugono magu azizi me nan une me wanna hana me vat nan imum me sa mazin akurzo ikirfi men. 26 Urere

matunguno ma gun me nata iruba indi kurzo we kondi nyanin. ²⁷ Ugomo me makunna ugoni urere me maceki me ma ceki ureme me. ²⁸ Sa ma suro magurna nan ure uroni me sa matarsa me ureme ikiirfi cin ma tappi me iriri ma gu nyam imumme sa in tarsa we. ²⁹ Uroni me matunguno ma gun me nata iruba indi kurzo wen . ³⁰ Urere me ma ga me mahan unu rani me akura ani rere, agi makurzo men. ³¹ Sa aroni akatuma wakunna imum me icari we muruban wa kurzo ugomo imum nan. ³² Ugomo matiti me ma gun me gu unu ubur mani, ma ceki vat imum me sa imtarsa sa wa tizom. ³³ Daki ya wuna inu ukunna ugoni uroni akatuma kawe ba? ³⁴ Ugomo makunna iruba kang ma gu anyame titere makurzo vat ureme sa matarsa me. ³⁵ Ani me ani aco um sa marani anyuno aseseri madi wuzi vat de sa ma nyari me uceki uhenu umeme ini ruba ka inde.

Bikoro ba Kuraren udire ubi Inde

¹ Sa yeso mara tize tiginome vat, macekki manyanga mu galili, maribe uyahudiya sa uraa in nuhuru umacanga mu urdu. ² Ni orinanu gwardang ni tarsime, ma humuzan we abirko me. ³ Are anu bezirusa wa e ahira me wabatime, wagu, “yawuna ari unu ma cekki unee ahira kadiya imum?” ⁴ Ma kabirka magu, “ani daa yamu ira uguna desa mabarwe daat, utubame mabarwe unee nan vanuu mar?” ⁵ Makuri magun we, unu madi cekki a inoo nan ka coo ume, mapattina nan unee ume ware wageno

wacukuno nipum ni inde. ⁶ Uhana je dakki apum are ba, ni inde ni ni, imumbe sa Asere apatta katti unu ma hari ini. ⁷ Ba wa gun me, “Nyaa ni yawu musa magu kini anyettiki ahu anya, nani a cekki unee ma dussa?” ⁸ Magun we, “Barki ugbas ushi uni wawu musa mahem shi anime, daa ti utuba idazome aniba. ⁹ In kurin bushi, dee sa ma cekki unee ume, inki daki ma wuza imumu zenzen in ba, maka zika uru nee sas mawuza imum izenzen ini, debe sa ma zika unee me sa agido cangi ma wuza imum izenzen.” ¹⁰ Banu tarasa wagun me, “Inki ane ani izi a tii nunan nu ne ume, uzatu wuza nyame uteki.” ¹¹ Magun we, “Daki koya nu mani madakee maziki ani me ba, senke da sa ahem imme anime. ¹² Aye wa rani ayozowe ane ani, aye warani anu wani wuna we ani me. A ye wewani inna ce u we barki unyara utigomo ta zesere. Vat unu kunna utize tigeme ma ziki, ama ziki.” ¹³ U ganiya uginome a e men ina hana acincin barki matarwe tari, ma wuwe biringara, ba anu tarsa umeme wa kuburka we. ¹⁴ Ba yeso magu, “Kini ahana a cincin wa e ahira am barki tigomo ta sesere me tu saa sana uwee uni. ¹⁵ “Bama tarwe tari madusa. ¹⁶ Ba uye ma'e'e' mamu nan me magu, unu dungara nyani indi wuzi in kem u vengize uzatu marsa?” ¹⁷ Bama gunme, “Nyaa u'ige zom ahira imum e' gebe sa izi i huna? unu huma unu inde mani, inki unyara u kem ivei uzatu marsa, tarsa in u buka ugeme” ¹⁸ Bama gunme, “Uyayya?” Yeso magu, “Katti uhunu ba. Katti u wuzi zenzen ba. Katti uwuzi nikariba. Katti ubuki imun mu igebe su tawe inni ba. ¹⁹ Nya acoo nan ka

ino uwe tima nu, u hem innu hoo kasi ni ce nuwe. ²⁰ Ba manyani me magunme, “Vat mamu tarsan anime, nyani ya dem?” ²¹ Yeso magunme, “Imum inde ini ya de we, hana uka ziize vat imumbe sa uzini, unya ande sa akara amara, udikim gwardang a zesere. U' e, utarsum?” ²² Sa ma nyani ma kunna anime, ma dusa, inna puru abit barki me unu imum manikam. ²³ Ba yeso magun innanu tarsa umeme, kadundure inboshi idi cukkuno in ni jas si uni mum maribe atigomo ta zesere. ²⁴ Akkanime inboshi, idi teki innu seke uronkomi uribe ani hara na lira, innu guna unu kem maribe ati gomo ta zesere. ²⁵ Anu tarsa umeme biyau bimek we sa wa kunna anime, wagu inka anime ani avee ni madi kem u bura. ²⁶ Ba yeso ma iriwe, magun we, “ahira anu, daa imimu wuna uniba, ahiraa sere kodi nyani idake wu. ²⁷ Ba bitrus makabirka magu, “iye ta cekki adodu aru vat tatar sawe, nyaani tidikem?” ²⁸ Yeso magunwe, inboshi kadundure, uganiya uso sa vana madi cukkuno ukwanku uti gomo tume, shi saya tarsam, shi wani idi cukkuno u kwanku alem ukirau in kare usarila. ²⁹ Vattu shi ya censi ti kura, nan nanu henu a'e, anu henu aruma, nan ka ino, nani acoo nan na hana, atiru, barki nizanum madi kem gwardang, makuri makem ivai zatu marsa. ³⁰ Anu tuba gwardang wadi cukuno ana dumo ana dumo wa cukuno anje.

Bikoro ba Kurare

¹ Ti gomo tz seseri tizi kasi una kura sa ma suro ni sissizo u nyara anu sa wadi wuzi me katuma u

in nabi. ² Sa wa barka nihiri ma hanwe uru. ³ Sa ma masuro inna zumo utara ma kem aye wa ciki sarki katuma kuwuzo. ⁴ Ma gunwe, “shima tarni wa hem indi nya shi imum iihuna” wa hem. ⁵ Sa makuri masuru unu wui inna zumo ataru ma han in aye. ⁶ Makuri masuri in na zumo udibi ma kem aye, wa turi heem a ime, ma gun we nyanini ya wuna ituri heem anime? ⁷ Wa gun me, daki ta kem de sa madi nyan duru katuma kani ba, magun we, “Hanani uru um changi” ⁸ Sa uwunjoro wa wuna ma gun unu tarsi unu rume tita ana katuma me u nya kondevi ikirfi ime, tuba ahira an de sa we wani wa aye inna dumo u masirkan ande sa wa tuba u aye. ⁹ An de sa wa aye inna, umo uchibi ma nya we ikirfi inni hiri. ¹⁰ Anu tuba aye me wa bassa adi kinki wen, wa iri a nya we ikirfi ini hire nini. ¹¹ Wa kabi unu curno me iruba. ¹² In nu gusa haru sa ti hiri usa uwui hu be wa nyan duru ikirfi rep nan an de sa wa wuna u awa u inde inka inna. ¹³ Ma kabirka unu inde anyumo awe me ma gun me, uroni um barki ma wuzo shi zenzen ba. In gusa ta barki ni hiri nini? ¹⁴ Kaba imum sa izi iwe udusa mi mani ma iri ya wunna uri in uya ana dumo me rep na hu. ¹⁵ Daki ma bari iwuzi imum sa ya wunam in imum in ba? nan ni ukunna inni eru mini barki sa inzin iruba ubenki gbardang? ¹⁶ Ani me ani ana dumo wa di aje anaje wa kuri anaje wa kuri adumo. ¹⁷ Yaso nan anu tarsi umeme sa wa haka unyene uhana urushalima, yeso ma hunguko we nikira nuna ma gun we. ¹⁸ “Haru be tihaza urushalima, adi nya vana unu atari tunu udandang u katuma nan anu nyerte udungara

u musa, wa di gu a hume. ¹⁹ Adi nya anu zati utarsa Asere me wadi wuzi me nibasa, wa cobi me gankirka me, unu wui utaru adi hirza me.”

²⁰ Abini me a eno ahana zabadi ma eh nan ahana ameme wa wa turguno awu henu mu yeso ma gu inyara iri imum. ²¹ Yeso ma gun me, “Nyanini unyara?” ma gu “Wuna ahana am ware wa geme wa cukuno anyumo ati gomo tuwe me unu inde atari tinare unu inde tari tinan gure” ²² Yeso ma gun nahana me, “Itashi imum me sa i igizo ba, idake isi iso ijasse sa indi si?” ²³ wa gun me “ti da ke” Ma gun we, “Kandundure ida ke isi iso im, u cukuno atari tinare nan ni tinangure inzo mimani ini kara nu nya ba aco um asesri ma inki barki de sa ma zauka” ²⁴ Ukasu anu tarsa ume ukirau me wa kunna iruba wanu kasu ana were me. ²⁵ Yeso matiti we vat ma gu, “I rusa ubere sa agomo ande sa inzo a yanhudawa wani ba wa ka bezi anice nanu awe, ananu aweme cangi anice wa bezi ubari anice nanu awe. ²⁶ Ida cukuno me anime anyumo ashi me ba, de sa ma nyara macukuno unu udandang gbas macukuno una katuma ku kasu ushi. ²⁷ De sa ma nyara ma cukuno unaje ashi, gbas macukuno urere ushi. ²⁸ Ani me ani azi vana unu ma aye inzo agi awuzi nirere ba, me mani madi wuzi nirere bati maburi anu gbardang” ²⁹ Sa yeso nan anu tarsa umeme wadi ceki ujeriko, anu gbardang wa tarsi we. ³⁰ Wa kem arubo were wa ciki ani kira nuna, sa kunna yeso tatu aka wa yeze amyiran wa gu, “Unu dang, usn u Dauda kunna ugoni uru” ³¹ Anu wa tarika we agi wawu tic wa kuri wa kinki uyeze amyiran wa gu “unu dang usan u

Dauda buran duru.” ³² Yeso matonno ma gun we, “I nyara in wu shi aneni?” ³³ Wa gun me, “Unu dang tinyara tikem u era ahura” ³⁴ Barki ugogoni yeso ma dari aje awe me, apokino uganiya me wa tarsi me.

Bikoro ba Kuraren in bi Inde

¹ Sa Yeso na nu tarsi ume me wa hana agiro a betafaji ani hoho ni matiti muzaitun, Yeso matumi anu tarsi umeme ware. ² ma gun we, “Hanani anyimo agiro ajeashi me idi ir atirza ku zenki i sapi i eh mini. ³ In ka uye ma iko shi igu ugomo Asere mani ma nyara, unu me madi nya shio debe debe.” ⁴ Ya cukuno anime bati a mwincika imujm me sa unuukurzo utize ta sere ma gu. ⁵ Buka ni bi sana bi urushalima, irani ugomo ushi me monno tantu aye ushi una ni ce ni shew ma haka azsere aku zenki. ⁶ Anu tarsi umeme wa wuzi imum sa ma wuna we rep. ⁷ Wa ehn ku zenki me wa tari turunga tuwe me Yeso ma cukuno, ⁸ maro mani gura me wa nasa tirunga tiwe me una me aye wa pussi mava wa nasa una me. ⁹ Anu me sa wa haka aje a Yeso nan anu tarsi ume wa yeze amigwiran wagu,” Hossana vana uDauda ugogon mani dee sa ma aye ani za ni gomo Asere. Hossana una ni nonzo kang. ¹⁰ Sa Yeso maribe uurshalima nipim niwu buu unnu gusa, Aveni mazigeme? ¹¹ Nigo nanu ni kabirka,” Yeso unazarat nan ugalilio mani unnu kurzo utize ta sere.”. ¹² Yeso maribe udenge Asere magidi ana biziza nan ana bikpija kpija a nyimo me, ana ka curo kikirfi nan makpankun manu ziza uma hurbe. ¹³ Ma

gun we, “nyettike akura am adi cukuno ahira abi ringara, shi be ya kurzo ani ahira ugunzuno akari. ¹⁴ A rubo nan nanu zatu tibuna wa eh anyimo udenge Asere ma human we. ¹⁵ Sa ana dangdang aka tuma nan anu nyerte udungara u musa wa ira timum tibi yau sa ma wuza wa kunna a hana inti hunu a nyimo udenge me unu gusa, “Hossana vana udauda muruba mu curno we. ¹⁶ Wa gun me, ukunna imum me sa anu ageme waboo? Yeso magun we eh! daki ya ira unyettike atinyo ta hana nan na hana anige wa suso ninonzo nuwe me? ¹⁷ A binime Yeso ma suri ani pin me ma dusa uhana ubetanya maka mura abini me. ¹⁸ Sa makuro ani pin me nisisizo makunna ikomo. S ¹⁹ a ma ira utiti upom ani kira nu na ma haa daki makem ire imum ni ba, si mava, ma gu uni,” kati uka yoo ba, abini me utiti me waa. ²⁰ Sa anu tarsa umeme wa ira wa kunna biyau wa gu “Awuza ana nime utiti upom me wa waa ana me? ²¹ Yeso ma kabirka ma gun we kadundere in boshi in gi izi innu hem sarki uhara iruba, idi wuzi imum sa iteki ige sa a wuza utiti upom, idi gu unu pana uhira uka rizo uraba udang i cukuno anime. ²² Vat imum be sa ya iko in biringara a nyimo uhem idi kem. ²³ Sa Yeso maribe a nyimo udenge Asere anu adangdang aka tuma nan anu ww eh ahira me wa gu,” in ni ya nikara nini uzin unuwuza im ²⁴ um igeme? aveni ma nya we nikara me? Yeso makabirka ma gun we, mi cangi in di iki shi imum indai, inka ya bukani mi, in di buki shi ini kara na veni in zin katuma ka geme. ²⁵ Ubaptisma uyohana wa suri abani wa suri a hira Asere a hira anaboo? wa

gamari ace awe unu gusa,”²⁶ ingi ta guna ahira Asere, madi gu nyanini ya wuna daki ya hem mi ba. Ingi ta guna a hira anaboo, ti ta duru imum me sa anu wadi wuzin duru ba barki sa wa zika Yohana unu kurzo utize ta Asere mani.²⁷ Wa kabitka wa gun Yeso, ti tan duru ba, ma gu in we “mi in da bukam shi nikara sa in wuza timum ti geme ba cangi.”²⁸ Ani nya nini ya ira? uye ma zin na hana ware a ruma, ma ha a hira anu tuba me ma gu “usam um hana ka wuza katuma ku ruu.²⁹ Vana ma gu, “inda hanam ba”. unu sa ma eh inna dumo magamari maha.³⁰ Aco me ma ha a hira unu kure me ma buki me ma gu, indi ha aco um. ma gaa me uhana me.³¹ A nyimo awe ware me aveni ma wuza imum me sa aco ume me ma nyari? wa gu “unu tuba me”. Yeso ma gun we,” kadundere im boo shi anu kabsa ikirfi ima nyanga nan anu ziza apum wadi agiza shi u ribe ati gomo ta Sere.³² I rusa Yohana ma bezi shi una iruba ubenki I ga shi uhem. Anu kabsa ikirfi ima nyanga nan na nu ziza apum wa hem in me. vati ani me daki ya hem ya barka ba”³³ Kunna ni tire tize ta nyimo, ure unu mara ni ma wuzi tibira uruu me ma bari ugumbi nan a hira upillo umgwei ma ma titi wanu denge unu bee urume ma nya age ma dusa a mare ma nyanga.³⁴ Sa uganiya uoro usanna wa aye na tumi arere ame me a hira anu kaba uruu me wa ka bi me ime .³⁵ Ani me wa meki arere me wa tiri unu indai wa hu uye wa kuri wa tizi uye.³⁶ Unu uruu me ma kuri ma tumi aye sa wa teki ana je me, ana katuma uruu me wa kuri wa wuzi we kasi ana tuba me.³⁷ A ani me unu ruu me ma kuri ma tumi vana umeme unu guna wadi ka

nata me nice. ³⁸ Sa ana katuma ku ruu me wa ira vana me, wa gu na cec, usam me mani Ca ti hu me ti can ti uruu me. ³⁹ Abini me wa ziki me wa suri a nyimo uruume wa ka huna me. ⁴⁰ Ani me ingi unu ruu me ma aye nyanini madi wuzi ana ka tuma kuruu me? ⁴¹ Anu wa gu madi hu anu abur agino me unaa upazaza, ma kabi uruu me ma nya aye sa wadi nya me inni ganiya U uro usana. ⁴² Yeso ma gun we,” daki ya ira a nyimo u nyettike Asere, Nipo me sa ana soo wa nyari me niney nini na cukuno ni huma, anime ani a hira Asere ani imum ibi biyau ini aje aruu. ⁴³ Barki anime in boo shi, ti gomo ta Asere adi kabi ashi a nya wnde sa wadi yozo ahana. ⁴⁴ Dee sa ma rizo ani po ni geme madi pussa magitum, dee sa nipo me na rizo ame nidi nyezirke me. ⁴⁵ Sa ana dangdang aka tuma nan anu bezi urusa wa kunna tize tini hunzi tumeme wa russi ma boo we wani. ⁴⁶ Wa nyari umeki ume wa kunna biyau banu, barki sa anu wa zika me unu kurzo utize ta Asere mani.

Bikoro ba Kurare in ni Re

¹ Yeso ma kuri ma wuzi we tizze ma bati we ire imum magu. ² Adi bati tigomo ta Asere nan ure ugomo desa ma wuzi vana umeme igab. ³ Matumi anu utarsa umeme wa titi andesa aboo we wa eh ahira igab me andesa aboo. ⁴ Makuri ma tumi are anu tarsa umeme ukure, magun we, ka bukani we mamu mara ubara imumare a wesi ina wan bige be sa a inta bini akura, vat a mara ubara ukodi nyani ayeni igab me. ⁵ A' ani me wa game uwna uni cheni, wa dusa we imum iwe, uye madusa me uru uye madusa uziza adadu.

⁶ Ukasu me wa miki arere una akura me, wa duri we wa hoo we. ⁷ Ugomo ma wu iriba, ma tuburko anani kara nini kono numeme, wa ka huna an desa wa wuza me anime wa punsi ku pin me vat. ⁸ Magun in nanu utarsa umeme, nigura me na cukuno nigora an desa aboo we ni da wa ha nam ba. ⁹ Barki anime hanani ana tukun ani pin, boo ni vat adesa ya kem, wa ē anigora me. ¹⁰ Anu tarsa umeme wa dusa utarsa uti naa, wa urso vat an desa we kem ana aburi nan ariri vat a urso we a ēni, ahira anigora a myinca ina ganu. ¹¹ Sa ugomo ma ribe u ira unigora ma iri ure unu da ma suki udibi u aye unigora ba. ¹² Ugomo ma gun me, unu-ubu aneni wa aye bame sarki udibi unigora unu me da kem imum i buka ba. ¹³ Ugomo magun inanu utarsa umeme, tirani me tibuna nan tari i vengime anyimo mare mabibiti abini me adi shi a rummizi ahini. ¹⁴ Atiti anu gwardang anyimo aweme azauka ana acin. ¹⁵ Mafarisawa wa gomirka imumu i gebe sa idi cara tizemeni. ¹⁶ Wa tumi anu tarsa umeme ahira mer nan adesa wa zinan Hiridus, wa gu, unu ubu haru ti rusawe una kadure mani, uzini udungara tize ta Asere gwem barki wa zika kodavi. ¹⁷ Bukan duru imumme sa wa ira, ya wuna uri ti nya imumme sa izi ikasari nani ani. ¹⁸ Sa yeso ma tinka imumu imu riba mu weme, ma gun we nyanini wuna inyara imansam shi ana mu riba muburyi. ¹⁹ Bezi mi ikirfi, wa dusa wa ēn me in bikirfi. ²⁰ Yeso magun we, ihuri igeme nan niza ini geme na veni. ²¹ Wagon me, ni kaisar nini ba magun we, nyani kaisar imum be sa izi i kaisar Asere

imum be sa izi ya Asere. ²² Sa wa kunna anime, wa kunna biyau wa dusa we. ²³ Uwui uginome mara masa dukiya wa (an desa wa gusa, ingi wa wono uka hira uzoni) wa ē ahira ameme, wa ikime. ²⁴ Wagun me, unubu musa magun, ingi unu ma wono da ma ceki uye aduma ba, uhenu me madi cukuno nan uneme anime barki ma yoo uhenu ahana. ²⁵ A wuzi aye anu usunare ahana aruma ani henu nu weme, unu utuba ma wuzi ya sa ma wono barki da ma yooba ma ceki uhenu umemeni uneme. ²⁶ Ane ani unu ukureme ma wuzi nan unu utaru me, awuzi anime uka biki unu su sunareme. ²⁷ Sa wa mara uwuza uginome, une madusa ma wi. ²⁸ Uwui uhira a yimo iwono, une wa aveni madi zi anyimo aweme anu usunare uginome barki vat uwe wa wuzi aya nan me. ²⁹ Yeso makabirkawe magun, ya camani barki sa ida rusani tize ta Asere ba, ida kuri irusi shi ubari Asere ba. ³⁰ Barki uwui uhira anyimo iwono, anyā azoni uwuza anyā uzoni, ti di cukuno kasi ibe ika dura ka Asere sa wara aseseri. ³¹ Abanga uhira anyimo iwono, dayamu iraba imum me sa Asere a gushiba agi. ³² Mimani Asere aweme ma vengize dā anu zatu uvengize waniba. ³³ Sa anu wa kunna anime, wa kunna biyau ini mumme. ³⁴ Mafarisawa sa wa kunna mā maran in masadukiyawe, ba wa urno. ³⁵ Unu inde anyimo aweme, ure unu bezi urusa barki ma mansa me ma iki magu. ³⁶ Unu dungara, nyanini itteki in nikara anyimo tize ta Asere. ³⁷ Yeso magun me, hem in na Asere aweme ini riba iwe me me vat nan nice nuweme. ³⁸ Ine ini imumu idan dan in nu tuba . ³⁹ I kure izi

gusi ituba ini, hem inu henu uweme gusi nice nuweme. ⁴⁰ Ahira imum kare kagino vat tize ta Asere nan ta anu dungara ta hem in. ⁴¹ Datti afarisawa wa uri ahira a inde, ba yeso ma iki we. ⁴² Magun we i ciram aveni, mi vana aveni ba wagun me vana udauda mani. ⁴³ Yeso magun we, aneni Me Dauda me unu bari u bi be biriri ba Asere ma kuri magu. ⁴⁴ Asere agunka Asere am, cukuno a tari tinare tum, indi tari we aseseri ade sa wada nyara u ira uweba. ⁴⁵ Ingi Dauda matita Asere anime, adi wu aneni ma cukuno vana umeme. ⁴⁶ Ba desa ma kuri mā buki tize, abini me unu iriba ihu mazoni sa madi kuri ma iki me iri mum.

Bikoro ba Kurare in ni Tau

¹ Yeso mawuzi we tize, magu. ² Anu dungara wa taurat nan nanu bezi uru wa tonno u turi umu sa. ³ Barki anime, tarsani i wuzi vat imumbe sa wabuka shi, kati i wuzi imum sa wazin nu wuzame ba. ⁴ Wake wa caniwwe cira ugittak, ujas uhanna, wacana anu uni agirza we acece awe wadake wa hana ba. ⁵ Vat biwuzawa wuzawa buwe aje anu ani, wabara iliya idandang in ti di bi tuwe u tuzo adizi. ⁶ Wa nyara ticukum ti gan can a hiri agab, nan tihira titi cukum ti hu ma udenge Asere. ⁷ A issiziwe ati hira tini gura, agussin we anu dungara. ⁸ Kati hem a gussin shi anu dungara ba, barki unu dungara ushime u inde mani vat tu shi ni henu nini. ⁹ Kati ititi uye acoo anyimo unee, barki acoo u inde mani asesere. ¹⁰ Kati atiti shi anu tarsan nanu wani ba unu tarsan na nu memani yeso. ¹¹ De sa mazi unanu anyimo a shi me mani

urere. ¹² Vat desa m yeze nice nume, adituzo me, desa ma tuzo nice adi yeze me. ¹³ Shi wono shi anime anu dungara, nan anu uyetike a nu bezizi urusa, ana mi yakorsizo tina turibize azesese ace a shi, shi dakki ya ribe ba. ¹⁴ Shi wono shi anu dungara wataura nan nanu bezizi urusa, ana matin! ike iri imumare aneme sa anu ruma wawijo ike hunze tubunani in bi ringara bi jokon anime azin nu tara u shi. ¹⁵ Shi wono shi anime, anu dungara wataura, nan nanu be zizi rusa, anamalin ike tar si ti hihira nan ma rba ma dandn dang, barki unyara unu tarsa ushi cas inki ya kem ikurzo me una yimo ura. ¹⁶ Shi wono shi, shi anu hungo arubo, shi sa igussa, vattu shi yatonizo undenge Asere imum i zoni, aname desa ma tonikon in ni mumu ihuma udenge Asere, itoni idi rime. ¹⁷ Shi ababana, arobo! iya ini iteki shi innu gwardang, bizinariya bini nani udenge Asere sa u zi lau. ¹⁸ Ike gu, kodavi matoniko innu bagadi sadi ga imum izoni. vat de sa matoni kon innu wito nice, itono idimekime. ¹⁹ Shi arubo iya ini iteki innu gwarndang, u sadiga uni nani ubagadi uwito sa u zi usadiga alau. ²⁰ Barki anime kovi magoni kon in nu bagadi uhaya sa uzi lau nani vat inni mumble sa ira anyimo me. ²¹ Vat desa ma tonikon innu denge Asere, matonikon me, nan desa mara anyimo me. ²² koda vi matonikon na zesere, matonikon inn hira ati cukuno tu gomo masere. ²³ Shi wono shi anu dungara wataura nan nanu bezizi urusa, anamalin! ike isusso imum ye sere reppii? Iye yavete imumu ihuna ini kara ya taura, me ini kadure, nan imum iriri, ubeziu inko

igino ini ya wuna inguna iwuzi, kati iceki ireba ba. ²⁴ Anu hungo arubo, ike i inki iruba u kwaro dan mitsil, anime ike itu be ronkoni. ²⁵ Shi wono shi anu dungara wa taura nan naun bezizi uru sa, anamalin! ike i kpici mamaru miso anyimo me ini madiri. ²⁶ Hu urubo unu bezi urusa! tuba u kpico u mamaru miso udiku kpici anyumo me barki mataraa macukuno lau. ²⁷ Shiwono shi, anu dungara ataura nan nanu bezizi urusa, anamalin! kasi mucau sa a humuka muni, amatara anyimo me a ubo ani zenzen. ²⁸ Aje shi ana huma wani, iye a nyimoo malin mani in katuma kaburu. ²⁹ Shiwono shi anu dungara ataura nan nanu bezizi urusa, anamalin! ike i bari tikura a mu cau manu dang akatuma ka sere, ibara tihira. ³⁰ Igusa da ta cukuno uganiya acokoro aru utuba, sa daki ta benkuwe u kwon gizo umaye manu adang akatuma. ³¹ A anime ya bezi ace ashi, she wani ahana uhuza ana katuma kadang ka sere. ³² Ba mincikinani katuma kacokoro ashime. ³³ Shi iwa! aneni idi sumi u gwari ka anyimo ura. ³⁴ Barkin anime ma tuman shi ana katuma kadang kasere, nan nanu urusa imum, nan anu rusa atau ra, idi huzi aye awe i gankirka aye, icobi aye suwe ti pin tipin, in nu mnsa uwe u zitto. ³⁵ Barki nihaiki ni maye manu nanni ruba ubenki a kponkoni unee, makuro ace ashi uzi ka umaye mahabila unu uriri uhana uma zakariya unu barikiya, desa ya hu atii udenge Asere. ³⁶ Kadure inboshi, vat agimo me adi kem anu ganiya ugeme. ³⁷ “Shi ananu u urshalima! ananu urshalima anu huzza ana katuma ka dang kasere, anu vingizi an de

sa atuma ahira ashi! ka ka hono kani manyara in orso shi kasi bi tukuru sabike bi orso ahana anyimo ama gawre mabini! ³⁸ Iyenne aceki shi akura anime. ³⁹ In bossi shi, idaka ira miba, senke ronobesa ya guna, biringara bi cukuno ahira unu ezen ni za ni gomo sere.”

Bikoro ba Kurare in ni Nazi

¹ Yeso masuri u denge Asere, mara anyimo atanu anu tarsi umeme awa e innu be zizzi ume bibara-bara biti denge tuta sa Asere. ² Bama kabirkawe magu, “Vat ya ira tini? ka dundure kani in bosh, adi samariri ka apo age me ada cekime nire a sesser anire ba.” ³ Ma ciki ani po nu zaitun anu tarsi ume me wa e ahira ame wagu, “Bukam duru, uya uwui uni adi wuzi anime? nyani idi bezi uguna u ye uwome? nan nu mra unee?” ⁴ Ba yeso makabirka magu, wuzani seeke katti uye ma witi shi. ⁵ Barki anu wadi e gbardang anyimo ani za num, wagu we wani Asere, wadi witti anu gbardang. ⁶ I di kunna tizee tini kono nan bi bobo binin, kati muraba mushime muhiri ba, uwuna anime wacukuno a wuzi daa umara wa aye ba. ⁷ Anabu wadi hirza anabu, tigomo tidi hirza tgomo. Adi uzi ikomo nan uzuruzuno adi zii ati hira sassas. ⁸ Ani vat utuba u zitto uni. ⁹ A' anime wadi witi shi, apatti shi wakuri wa huzzi shi anu vat wadi nyaree shi barki in za num. ¹⁰ A' anime anu wadi pilizo abardang, wari inama ya ce'ce wa nyarime ace'ce. ¹¹ Anu kurzuzzo utize tima cuco wadi suri, warangizi anu gbardang. ¹² Katuma kaburu kadu wu gben u hem umaro manu uduwu seeke. ¹³ Adi buri desa ma tonno. ¹⁴ Adi wuzi tize titi

gomo tazeesere vat anyimo unee ugeme abuki anabu, unee wa aye umara. ¹⁵ A' anime inki ya ira kattuma ka zenzen fai kaso, ka gebe sa daniyel unu kurzo uti mabuka, atura me ahira a lau (u nu hira me rusi). ¹⁶ Tu, ande sa wa ra ama canga mayahudiyawa sumi uribe anyimo apo. ¹⁷ Desa makunna biyau, kati matu u ka ziki udee sa mara akura amme. ¹⁸ Dee sa mara uruu cangi ugebtu umee ba. ¹⁹ Udee ana tipuru nan nanu cira a hanna uganiya uginome. ²⁰ Wuzani bi ringara kati usum ushime u wui uvenke inni kuzi. ²¹ Uganiya uginome adi wuzzi i jassi kan, usassana igibe sa nu mansa u wuzame daati utubbu nee u aye ukani me, adaa akuri a wuzi me ba. ²² Bansa a kaska tiye tigino ba, ada'daa kemme de sama game ba. Barki anu zau ka uginome a kaska tiye me. ²³ A' anime desa ma gunna shi, ya ira ugomo Asere monno! nani, monno abirko! katti ihemba. ²⁴ Barki ugomo Asere nan nanu kurzuzo utizee tina cuco wadi suri, wabezi katuma ka dandang ku bari, barki wa hunze ande a zauka inki yawuna. ²⁵ Ta, mabuka shi dibe. ²⁶ A' anime inki wagunan shi, "monno ani ja" katii suriba inka nain waguna, monno anyimo ati hira ti gunzine, kati ihem ba. ²⁷ Gussi umelme azeesere, mel mel ane ani u aye uvana unu udi zi. ²⁸ A hira me sa aush araa ni abmee ani magulluk marsa maka orzino a hira me. ²⁹ Ussuro ijassi ginome, a inpi u wui upeu udaa nya masba. Iwiran ya sesere idi rizizzi, adi zaa rika imumbe sa ira azesere ³⁰ Uganiya uginome uni u' aye uvana unu udi cukkuno, vat alem unee adi shi, wadi iri vana unu ma

ezze aniyimo a tiwiri, innu bari nan ni nonzo ghem. ³¹ Madi tumi ibe ikadura kameme wa hure nihure na so kan, wakuri wa orso me anu ati kira ti nazi nyimo unee. ³² Manzani ahira utiti upuom, ukee u zarika inki nikuzi na aye mamu u tiro. ³³ Rusani vat inki ya ira adodu aginome ma aye mamu ini. ³⁴ Ka dundure kani, inboshi uganiya akame sarki uguna imumu igino idi kem. ³⁵ A zesere nan na dizii adi mari, atize tum ni. ³⁶ Baa dee sa marusa u wui nan nu ganiya uginome, nani ibe ikkadure kasere, nani vana senke acoo mani cass. ³⁷ Kasi uwuza uganiya u Nuhu, anee ani idi cukuno u' aye uvana unu udi zi. ³⁸ Waazin nare, innu siza nan tinya, uhana umara ubara uzirigi u Nuhu. ³⁹ Ure uganiya u Nuhu u' e umukkur kawe, anee ani u zee uvana unu udi cukuno. ⁴⁰ A' anime adi iri ana ware u ruu, azikki unu indai acekki unu indai. ⁴¹ Adi iri anu ware intinanzu, azikki u' indai aceki u indai. ⁴² Ta' cukunoni innu russa, iti shi u wuibe sa ugomo Asere madi e, ba. ⁴³ Agu una kura marusa uganiya sa ukari madi e, madada wuzame moro pit ba. ⁴⁴ A' anime cukuno ni innu rusa uganiya sa ita shi ba vana unumadi e. ⁴⁵ A veni unu huma uni riba ubenki, sa una kura ameme manyin zame unnu mare ka re-re. ⁴⁶ Kadundure, inboshi madi tari me imumbe sama zini. ⁴⁷ Kadundure, kani inboshi madi tarme imumbe sama zini. ⁴⁸ Inki urere uginome unu buru mani, maguna iruba ine una kura am maga me u aye dibe. ⁴⁹ Ba' ma tubi atira aroni ani nonzo umeme, mazin na are in bi sizza sizza. ⁵⁰ Una kura urere uginome madi e u wui me sa ma tā meba. ⁵¹ Ma warime nipum in nu cobo, ma uyame ukālu ume nan

nanu aburu. Madi shi marumazi a nyo.

Bikoro ba Kurare in ni Chibi

¹ Adi bati tigomo ta zesere kasi mabura manu kirau sa ma ziki mafitila maweme tantu u gura umanyani ma tiyum. ² Anu chibi anyimo aweme anu zatu jinjin wani, anu ciibi anyimo aweme anu jinjin wani. ³ Asenke anu zatu jinjin uginome wada inta mani anyimo amafitila maweme ba. ⁴ Anu ajinjin me wa inta aru amani nan mafitila mawe anyimo me. ⁵ Sa manyani matiyom made U aye watubi ugbiso moro mazikiwe. ⁶ Inna tii aniye akunna utissa, agusa, manyani matiyom me maye! Suro ni iguri me! ⁷ Vat mabura magino me mahiri mabari mafitila maweme. ⁸ Anu zatu jinjin me wagun nanu ajinjinme, nyangizi haru mani mashime cincin mafitila maru mazinni wijo! ⁹ Ba anu ajinjin me wakabirka waagu mada bari haru nan shi ba, hanani ahira anu ziza me. ika kwa inna ce ashi me. ¹⁰ Sa wa dusa ahira ukwa me, manyani matiyom me ma e, ande sa wara ahira me waribe akorso udenge me. ¹¹ Sa adondonkino mabura magino ka aye, wagu Ugomo Asere pokon duru ana tukum. ¹² Ma kabirka magun we, kadundere, in boshi, in tam shi ba. ¹³ Barki anime, cukunoni ibe, ita shi uganiya ba. ¹⁴ Kasi unu mani sa ma haza atanu, matiti arere ameme ma nya we vat imum be sa ma zinni. ¹⁵ Ma nya unu indai matelenti manu ciibi. Unu indai matelenti mare uye ma nya me u indai. ko da avi ubina ni uni kara ni meme, madusa. ¹⁶ Desa makaba matelenti u ciibi ma gun me ma ha

maka gamara mani, makem mare. ¹⁷ Ani me ani unu kaba matelenti mare me cangi makem mare. ¹⁸ Me de sa ma kaba utelenti u indai me, maka gense adizi ma hunze ni. ¹⁹ Sa adondonkino, una kura arere agino me ma zee ma basa nan we. ²⁰ Me dee sa ma kaba matelenti manu ciibi, mahaha mamu ma witi mare matelenti uciibi, magu una kura wa nyam matelenti manu ciibi, iye makem mare kaba. ²¹ Una kuraa magun me gai urere uhuma, wa wuza kadundere anyimo imum icin, indi tar we a nyimo igbardang aye cukunno uvenke. ²² Una ma telenti mani mare ma haha mamu, magu, ²³ Una kura, wa nyam matelenti mare. I ye makem mani mare kaba. una kura me me magu imme, gai, urere uhuma. wazauka kadundere a nyimo cin in di tariwe a nyiomo gbardang aye cukuno uvenke. ²⁴ Me de sa maa kaba utalenti uindai me, mahaha mamu magu, Una kura min rusa hu unu nyara uziki imum ahira sa da wa inko ni ba, kaba bitelenti buweme. ²⁵ Barki anime ani ma kunna bi yau, ma gense adizi mahunze bitalenti buwo meni kaba! ²⁶ Ba una kura me ma kabirka magu, hu urere uburi mani, ugbara! uru sam incira ahira me sa daki ma inkoni ba. ²⁷ ya wuna urii uda ayem ni kirfi me a inki ahira me sa adi kem mareu ni in kabi ire azesere me. ²⁸ Barki anime kaba ni bi talenti bi gino me inya una manu kirau me. ²⁹ Barki vat inu imum ake akinkimeni, iwu gbardangunu zatu imum akabi ini ame. Rekkini unu sa ma zoo anyo imumba a ³⁰ nyimo a mareu marumzi anyo abinime. ³¹ Inki vana unu ma aye a nyimo ani nonzo nume nan ribe ikadura

kame, madi cukuno a hira adang ame. ³² Adi ori anabu vat aje ame, madi suzo we ma inki sassas, kasi unutarsa itam. Sa ma suzzo imum sas. Madi inki itam atari tinare, ma inki imani ³³ atari tinann gure. ³⁴ Ugomo madi gu an de sa wa ra atari tinare time, aye ni shi sa acoo maringirka shi, i kabi tigomo tishi sa amu inko shini dati utuba uney. ³⁵ Barki ma kunna ikomo ya nyam imumare. makunna niwe nimei, ya nyani mi masa. ma aye ani genu ya kaban mi. ³⁶ In zi bihurba ya sokin mi turunga, ma wuzi ukoni i eh i irim u hira ani rebe ya issizon ni mi. ³⁷ Abinee ani anu tanu tiriri me wadi kabirka, wagu, Ugomo Asere, ta ira we abani ta nya we imum yare, nani niwe ni mgwei ta nya we wa sa? ³⁸ Innu maya uni ta ira we ini genu me ti kabi we nani inbihurba ti sokiwe tirunga. ³⁹ Nani inniu maya ini ta iri we uzo uhuma, nan na nyimo akura ani rere me. ⁴⁰ Ba ugomo ma kabirka we, magu, kadundere in boshi vat de sa ya wuza meni anyimo ani za num ya wuza miniminini. ⁴¹ Abini ani madi gu inna na tari tinan gure, cekinni mi, a wuna shi anyo ribeni a nyimo ura nan unu uburu sa a barka barki a malaiku nan unu uburu. ⁴² Barki ma kunna ikomo daki ya nya ni mi imum are ba. ma kunna niwe ni mgwei ya nya nimi masa ba. Ma wuza nigen daki ya kaba ni ba. In zi ⁴³ bihurba daki ya sokin mi turunga ba. Ma wuzi ukoni daki ya aye ya gunkunom ba, mara a nyimo akura ani rere daki ya ikon mi ba. ⁴⁴ Abini me cangi wadi gu, Ugomo Asere innu maya uni ta iri we inni komo me nani inn niwe ni mgwei, nani inn ni gen, nani innu zatu

turunganani uzatu nihuma, nani akura ani rere daki ta iko hu ba. ⁴⁵⁻⁴⁶ Abini madi kabirka, magu in we, kadundere, imboshi ani me saki ya wu unu indai a nyimo anu tarsa um ni ba mi mani. A nigino wani wadi ribe a nyimo u zitto, anu tank to riri wadi venke a kura Address.

Bikoro ba Kurare in ni Tasi

¹ Sa Yeso mara tize tiginu vat, ba ma gun nanu tarsa umeme. ² "I rusa uidi uhangirka me wade tiye tire adi nya vana unu agankirka me." ³ Banu adang akatuma kasere nan ana je anu waguna akura unu dang ukatuma kasere me, una niza kayafa. ⁴ Wa tirzi uguna wa meki Yeso wa hu me. ⁵ Ba wa gu dakki uganiya uidi ba, kati wa shagilna. ⁶ Uganiya sa Yeso mara ubatanya akur Saminu ukuturu, ⁷ ure uney ma eh inni ro ni mani mi kirfi innu nya urunta, ma wume mani anice, meh inna re imumare. ⁸ Sa anu tarsa umeme wa ira anime, wa kunna iriba wagu "tige ti cara na"! ⁹ In guna azizi mani mageme inni kirfi gbardang anya anu zatu ni kara. ¹⁰⁻¹¹ Yeso sa ma iri anime ma gun we nyani ya wuna izinnu bunkoro uney uge me. ma wuzam imum ihuma kang. Izinn nan nanu dira ko ya umaya daki izinan mi Koya umaya ba. ¹² ugamirka umani mage sa ma wuza ani pum num, mawuza ini barki abanga uvati um. ¹³ Kadundere imboshi, vat adi han tize tigeme anyimo uneh adi ringizi inni mum be sa uney ugeme ma wuza. ¹⁴ Unu indai a nyimo anu kirau in nanu are gino me, unani za Iskaryoti, maha ahira anu a dang akatuma kasere. ¹⁵ Magu

“nyani idi nyani inki ma wito shi me?” wabassa ikirfi ya zumo walwal akura taru wa nya me. Uganiya uginno me uni mameki tibinga ¹⁶ tuguna ma witi me. ¹⁷ Ronoutuba uidi imumare uzatu uyisti anu tarsi umeme wa eh ahira Yeso wagu, “A bani u nyara ti barka a hira are imumare u idi uhangirka me ni? ¹⁸ Ba magu “Ribe nii ani pin ahira a uye in gun me, unu dungara mani uganiya ume wa aye mamu, madi ri uidi uhangirka akura aweme nan nu tarsi umeme. ¹⁹ Anu tarsi umeme wa wuzi kasi gussi besa ma bukawe, wa barka imumare uhangirka. ²⁰ Sa uwunjoro wa wuna, ma cukuno are imumare nan nanu tarsi umeme we ukirau inna nu ware. ²¹ Wara anyimo are imumare ba ma gunwe, “kadundere in boshi uye a nyimo ashi me madi witum” ²² . Wa wuzi tipuru ti bit, wa tubi uigizo ume wa inde inde nani mimani ugomo Asere. ²³ Ba ma kabirka magu, de sa tira iso iso indai nan me, me mani madi witum. ²⁴ Vana unu madi dusa ini kasi gussi de sa unyeteke utize timeme uzi. ²⁵ Ba Yahuda sa ma wito me magu “Nani mimani unaje? Yesu magun me, wa buka inni ce niwe. ²⁶ Sa wara anyimo are imumare, Yeso ma ziki mawu biringara anyimo aniza ni na Asere, ma pusi ma nya anu tarsi ume magu,” iye re ni. Nipum num nini. ²⁷ Sa ma ziki mgwei mawu biringara anyimo ani za na Sere, ma nya we magu, Vatti ushi sizani. ²⁸ Maye mam mani mu inko utize ma gebe sa adi kwonkoni barki anu gwardang, barki ukpwico imum izenzen ²⁹ . In boshi indaa kuri in si mani nan shi ba, senke rono uginno me sa tidi si ma soh ni gome nan si

atigomo ta coo um. ³⁰ Sa wa wuza ireh ini nonzo na sere, wa suri uhana anipo ni zaitun. ³¹ Ba Yeso ma gun we vat idi pilzo barki mi anyettike aniye ni gino me, “indi anun tarsan nin tam ni gomo nidi pura. ³² Adumo uhira um, indi agiza shi uhana ugalili “. ³³ Ba Bitrus magun me “vat inki wa pilko barki hu, mi daa pilkom ba koo cin. ³⁴ Yeso ma gun me, kadundere kani in bowe, aniye nigeme cangi, agi agu una uhuna urono ubi goro udi wu matara mu rusa um kataaru”. ³⁵ Bitrus magu imme, inki adi hummi ini nan hu inda wunam matara murusa uwe ba” ane ani anu tarsa ume wagu. ³⁶ A' anime Yeso ma eh inwe a hira sa atisa ani ugetsemeni. Magu nanu tarsa umeme, cukononi abaanna me, mindi ha abirko inka wuna biringara “. ³⁷ Ma ziki Bitrus nan na hana a Zabadi ware wa ginno me matubi apuru abit nan nun basa a banga kang. ³⁸ Ba ma gun we, in zinni zito anyimo uvengize um kan in kunna kasi diwe. Daa tonno ni abanna me, cukunoni unnu rusa nan mi abanna me. ³⁹ Sa ma haa cin, ma rizzi adizi mawu biringara magu, “A coo um inki i wuna ini zikam ijasi igeme. vat in anime daki unyara um ba, senke uwe”. ⁴⁰ Ma kuri ahira anu tarsa umeme, ma iri we immoro, ba magu in Bitrus, aca! idaa cukuno me shi in nu rusa nigome nan mi ba? ⁴¹ Cukunoni unnu rusa iwuzi biringara katti irizi anyimo ubata. Iye iriba ya hem nipum me na siziki me”. ⁴² A anime ukuro ukure, maha maka wuna biringara magu, “A coo um inki ani me idaa ak me ba a wuzi ini, aca! uwuzi imum iruba iruba i we”. ⁴³ A na me ma ze makem we immoro bar ki sa moro

maraa we aje. ⁴⁴ Uhana uka nime makuru ma ce ki we, ukuro uku taru uka wuna biringara innu kuruu boh tize tu datti me. ⁴⁵ Ma ha ahira anu tarsi umeme ma gun we, “idah sisi im moro me inu vengize ni? I yeh uganiya wa aye mamu a nya vana unu atari ta na madini. ⁴⁶ Hira ni ti dusa, ya ira unnu wito um monno ma ezeh! ⁴⁷ Ma zinni bo anyo akem Yahuda, a nyimo anu kirau inna nu are wa ge no me inni goh nanu inti vira nan mu bina anu adnagdang wa tubur ko we. ⁴⁸ Unu wito mamu bara nan we agi, dee sa indi gwindirko me, me ma mani unu me, ih meki me. ⁴⁹ Ma eh debe upuru u Yeso magu, “gajja una je!” ma meki ugwindiro ume. ⁵⁰ Yeso magun we, “uroni um imum be sa ya ayen hu ya zigeme? wa ehya wa meki Yeso. ⁵¹ Uye ma haki nan yeso masuso uvira ume, makoriko uye a nyimo anu meki umeme utui. ⁵² Yeso magun me, kurzo uvira uwemeni upubu me, vat dee sa ma suso uvira uvira uni udi cukuno iwono ime ⁵³ I hira daki ma bari in nyari ubenki a hir acoo umme ba, sa mada ke matumi ibe kadura kameme agu ukirau in kani kare? ⁵⁴ A nee ni adi amincikina im be sa a nyettike uguna imum igeme idi cukuno. ⁵⁵ A hira me Yeso ma gu inna nanu, ya suro ni in ti vira nan mubina i mekini mi kasi ukari? ko umaya in ka in rib udenge Asere in nu dungura anu daki ya mekini mi ba. ⁵⁶ a nime ya kenzi vat barki amgwncika tize ta sere nanu kurzuzo utize ta sere. ⁵⁷ Anu meki uYeso wa hann me a hira a kayafa, unu dang utize ta sere a hira anu dungara attaura ni go me nan ana je me. ⁵⁸ Akem Bitrus mahaka ma tarsi

piit uhana akura unu udang me. sa maa ribe, macukuno nan nu tonzino ana tukum udenge wa sere barki iri uma ubanga me. ⁵⁹ Ba anui adangdang nan nanu ugursuna uwe me vat innu nyara utize me sa wadi meki Yeso barki wa hu me. ⁶⁰ A anime daki wa kem ba a anime anu nyara uwuna ume macico wa nyaru hirsu, akem anuare wa hana mamu. ⁶¹ Wa gu, “unu ugeme magu agi mada kee matuburko udenge Asere ma bari uni anyimo atiye ti taru.” ⁶² Unu udang me mahiri ma tonno magu, “nani udi kabirka tize tigeme sa anu age wazinnu nyinza me ani ce nuwe me”? ⁶³ Yeso ma ciki me tik. unu udang me ma gun me mapatawe nan na kasere nani una massa mu nee ugen me vanaa sere. ⁶⁴ Yeso ma kabirka magu, “wa buka in kuri in boshi uhana aje idi vana unu ma ciki a tari tina tunu bari, maaze anyimo atiwiri. ⁶⁵ Ba unu udang me ma jani turunga tu meme magu, “ma cara abangani! nya nini tidi kuri ti nyari? ana me ya kunna imumbe sa ma buka. ⁶⁶ nyani ya ira? wa kabirka wagu,” ma bari uhunna. ⁶⁷ Ba ma meki tuffizi ume tohbi amuhenu, wa tiri me, aye wa sonsi me tari ⁶⁸ , In nu gusa wuza duru u anabci inki hu vana Asere mani buka dee sa ma vavi we! ⁶⁹ A Bitrus ma ciki atii akura, ure uneh ma tonno ahira ame ma gu, “hu cangi uzi nan Yeso unu ugalili. ⁷⁰ Ba ma sokorno aje awe magu, min ta imum be sa ubassa ba”. ⁷¹ Sa ma suroani kubi, ure uneh ma iri me magu, ande sa wa tuturi ahira me unu geme wa zin ni go me nan Yeso Bana zaret. ⁷² Ma kuri mawu matara inni tonno magu, “mi inda ba tam unu ge ba”. ⁷³ A

dondokino cin anu tutturi me wa gu in bitrus, “Hu geme uzi nan me tize tuwe ta bezi “. ⁷⁴ Ma meki wuza unice nume anyo inni tonno sasas, in gusa shi inda tam immum me ba”. A hira me bigoro bi runo. ⁷⁵ Ba bitrus maringi tize ti Yeso me uguna uduwu matara ani ce num kataru biugoro bidi kuruno”. Ma suri a matara mameki aso kang.

Bikoro ba Kurare in nu Sunare

¹ Sa a hiraa sana ana katuma ka sere nan ana je wabari abanga agi wa hume. ² Ba watiri me wa dusa in me, wa wa tii meatari ti Bitrus. ³ Sa Yahuda unu wito in guna ahume mairi aweki tize ti guna a hume, i mmume i wume nyei ma kurzo ikirfi me azumo awalwal akuro a taru. ⁴ Magu, “ma wuza imum izenzen sa ma nya unu ulau agi ahume”, Ba wagu, nyanini mgwei maruni? ade awe. ⁵ Ma samirka ikirfi azumo awal wal agino me udenge Asere, masuri maka cerike nice nume. ⁶ Anu agang akatuma kasere wa orso ikirfi me wa gu, “daki ya wuna uri tiwu ikirfi udenge Asere, barki ikirfi me ihunu. ⁷ Ba wa gamari tize wakpi masa ma hira uvarsi anu inni kirfi me. ⁸ Barki anime, u' aye uka nime atissa a hira me masa ma maye. ⁹ A nime a mgwinca ubuka uirimiya agi,” wa zika ikirfi azumo nawal wal akur ataru agino me uwal ataru uginome nan are a Israilawa wa wuzi a hira me gu uboo Asere. ¹⁰ Wa kpi masa munu bara umu haru ni, kasi gusi sa ugomo Asere ma buki. ¹¹ Yeso ma tonno aje, ugomo ma ikki me. Aca hamani

ugomo u ma yahudawa? Yeso ma gun me, “wa buka”. ¹² Sa ana katuma ka sere nan ana je me in tize tume, daki ma buka imum ba. ¹³ Ba Bilatus ma gun me, dakki wa kunna bi gusa saw zinni ani ce niwe ba ? ¹⁴ A anime dakki makabirka me ani guran ni indai, ugomo me, biyau bi meki me kang. ¹⁵ U ganiya uidi una tigomo ma meyme ucensi uwe uni indai sa wa nyara. ¹⁶ U ganiya me atirzi uye nan me una niza Barnabas. ¹⁷ Sa wa orno Bilatus ma gun we, “Aveni i nyara in ceki shi ni? barnabas nani Yeso sa atisa me ugomo Asere?”. ¹⁸ Barki marusa malem mani mawu na a wito me. ¹⁹ Barki anime cangi, uganiya sa ma ciki azesere atigomo, une me ma tumi inka dura agi, suro abanga unu zattu abanga aburu agino me. ma zittan we atiroo. ²⁰ Ba anu adang aka tuma ka sere wa rigiza anu inguna wa zauka Barnabas ahu Yeso. ²¹ Una tigomo me ma kuri ma gun we, “Aveni anyimo ana ware wa gino i nyara in ceki me?”, ba wa gu, Barnabas. ²² Bilatus ma gun we ani me ani indi wuzi, aveni Yeso sa atisa me mazaya? vat wa gu a gankirka me. ²³ Mahgu iya imum? iya imum iburu ini ma wuza? wa kinki iyeze akme ra ni,” Agankirka me”. ²⁴ Sa Bilatus ma ira daki ma mekin ace awe ba, ma kpici tari aje anbu magu, “mi ma suro in zoom in mgwei anyimo imum igeme, a ginop adee ashi”. ²⁵ Anu wa kabrka vat wagu,' ni haiki nime ni ra ace aru nan ahana aru”. ²⁶ Abini we madi cekuwe Barnabas, a mamu cobo Yeso ba ma nya a gankirka me. ²⁷ Anani kara nini kono nu gomo me wa ha in Yeso a nyimo ani kubi nu gomo, wa wa ori ana ni kara nini kono ani ce ni me. ²⁸ wa

suso me turunga titi gomo as soki me things titi gomo. ²⁹ Wa bari ni ire ni kana, wa sokki me wa witti me ubina a tari tinare, wa tunguno aje ame innu wuza ume ni bassa, innu gusa, “ivai idodonkino ugomo uma yahudawa! ³⁰ Wa cof me tobi wa ziki ubina wa cofi me ani ce. ³¹ Sa wa mara uwuza ume nibassa, w suso udibi uti gomo me, wa soki me turunga ti meme, wa dusan me wa ka gankirka me. ³² Wa zi in tanu, wa gun nan ure unu nizame Saminu. Wa wu me ma han nu titi ugankirka u yeso. ³³ Sa wa biki a hira me sa a tisa ani ugolgota, unu guna ukuku u nice. ³⁴ Wa ketilke uwangu nan ire imum gban gban masi, sa ma donkino ma gaa me usa me. ³⁵ Sa wa gankirka me wa wu awuzi bizawazawa a hira u hara me. ³⁶ Wa cukuno wa zinnu bee ume. ³⁷ Wa nyettike upuru unice, wagu,” me mani ugomo umayahudawa . ³⁸ A kuri a gankirka a kari ware nan me, unu indai a tari tinare unu indai a tari ti nan gure ti meme. ³⁹ Anu agiza una wa aki innu boo u tize tu zattu runta innu zuro ace. Innu gusa, “Hu sa udi tuburko udenge ⁴⁰ asere u bari ati ye ti taru bura nice niwe ti iri! Inki hu vana Asere mani tonno azere utiti me ni! ⁴¹ Anee ani anu adangdang aka tuma ka Asere nan na nu dungara ataurat nan ana je me wa mekki uwuza ume nibassa, wa zi innu gusa, ⁴² “Ma bursa aye, ca ma buri nice ni meme. me ugomo wa israilawa mani ca matu ana me tidi hem imme. ⁴³ Barki Asere ani ma tonno, na Aserer me a buri me ana me, sa ma gussa agi me vanna Asere. ⁴⁴ A karii agino me sa a gankirka we ni goo me wa zoogizi me cangi. ⁴⁵ Innu wui atie ace a hira

awu mareu uhana azumo kataru uwunjoro. ⁴⁶ A zumo a taru me Yeso ma yeze nimigran magu, “Eloi Eloi lama sabaktani? Ugomo Asere Ugomo Asere nya nini ya wuna wa ce kum? ⁴⁷ Aye wa turi maamu a hira me wa kunna, wa gu,” unu me ma zinnu tisa u Iliya mani”. ⁴⁸ Ba uye anyimo awe ma hiri innu sum, maka rumzo usoso a mgwei ma gwarara, ma yeze innu bina ma nya me masi. ⁴⁹ U kasu u aye anyimo awe me wagu cekki anime ti iri nani Iliya madi buri me. ⁵⁰ Yeso ma kuri ma yeze nigwiran inni kara, ma diku nya nice. ⁵¹ Ugebtu me sa ura a nyimo udenge Asere me u wata kare inna zessere utino adizi. Adizi azuruno, apo awara. ⁵² Apokizo mucau, anu alau sawa wijo wa hirsu. ⁵³ Wa sussi a nyimo amu cau, a mamu hira iwono me, wa ribe ani pin ni lau wa bezi ace awe me. ⁵⁴ Sa una ni kara nini kono nan aaye ni go me sa wa zinnu bee uYeso me wa iri a hira azuruno imum be sa ya kem, biyau bi meki we, wa gu, “kadundere unu ge vanaa Asere mani. ⁵⁵ Ara nu gwardang wa zi watarsa usuro uma nyanga mu Galili, innu wuza ume imum iriri. ⁵⁶ A nyimo awe Maryamu magdaliya nan Maryamu a ino a yakubu nan Yusufu nan ka ino a hana a zabadi. ⁵⁷ Innu wunjoro shew uru nu kem ma eh, unanu Armatiya, niza me Yusufu, me cangi unu tarsa u Yeso mani. ⁵⁸ Ma ha ahira a Bitrus ma iki anya me nipum ni Yeso. Ba Bilatus ma wu anya me. ⁵⁹ Yusufu maziki nipum me, matirzi innu malti ulau. ⁶⁰ ma wu me. ara hira sama bara urobo nipo ma inko nice nu me ni, mavenki nipo ni dang ma inki me ni ma dussa. ⁶¹ maryamu magadaliya nan Maryamu ukure me

wa ciki aje icau me. ⁶² Sa a hira asana, umara, ubara abanga me, anuj katuma ka sere nan nanu beezi urusa wa gunna a hira a bilatus. ⁶³ Wa gu ugomo udang, taa ringi imum be unu rangigizaa nu a ginome sa maa vengize mabuki madi hiri a nyimo ati ye ti taru amu cau. ⁶⁴ A nime buka aka be icau me u hana a tiye ti taru katti anu tarsa umeme w cuzi me, wa guin nanu agi a mahira a nyimo. icau ini, urangiza umaassiza udi tekki utuba. ⁶⁵ Bilatus ma gun we, “A nee ani in tani an kara nini kono ika korso a hira me innin kara ni shi. ⁶⁶ Wa dussa waka korso a hira. mu cau me, wa wu. u inko. ubezi. ahira me .

Bikoro ba Kurare in nu witu Tare

¹ Unnu sana a hira uwui wa asabar uriḅe uwui utuba anyimo usati, Maryamu Magadaliya nan ure Maryamu, wa eh barki wa gun kuno icau. ² Abini me uzuruko adizi adangdang uhiri bibe bi ka dura ka sere bi tuu usuro azesere, bi dusa tuburko nipo me bi cukuno ani po me. ³ Uzina umeme wa zi kasi umelke azesere, turunga ti meme ta zi tirum pau. Anu beeh icau wa dusa wa kunna biyau, ⁴ warizi zi gusi wa wijo. ⁵ Bibe bi ka dura kasere bi dusa bi gun in na neh agino me ma gun we, “kati ikunna biyau ba, in rusa i zin nu nyara uyeso ss agankirka me azesere utiti. ⁶ Mada rani aba me ba, mamu hira, gusi uguna umeme. Aye ni e iri a hura me sa a nati me ni. ⁷ Hana ni dibe dibe i buki anu tarsa umeme, ma hira usuro iwono, ira nii ma dusa aje ashī me u hana ugalili. Abini me ani idika ira me nin,

mz buka shi. ⁸ Anime wa dusa wa ceki iccau me ini yau nan iriba irum, wa sumibwa ka buka anu tarsa umeme. ⁹ Abini me Yeso sa ma gurna nan we ma gu, gajja ushi! wa dusa wa eh wa gwindirko tibuna ti me. wawuzi ninonzo. ¹⁰ Yeso ma gun we p, “kati i kunna ni biyau, ka buka ni ni henu wa mekibuna u hana ugalili, abini me wadi irum”. ¹¹ Sa anu me wa zinin tanu tu dusa are anu beh iccau wa ribe anipin wakw buka anu anu adang imum be sa wa kem we. ¹² Sa anu adang a katuma wa kunna, wa dusa wa titi ti cukum wa gamir ka tize, wa nya ana nikara ni kono ni kirfi igwardang. ¹³ Wa gun we huka ni ukasu anu, anu tarsa uyeso a eh inni ye wa cuzi nipum ni meme uganiya sa ta zin moro . ¹⁴ Inki ka dura ka geme ka biki ahira unu kpaku udang, ti rigiza me bati ti korso anyimo uzito. ¹⁵ Ana ni kara ni kono me wa kabi ikirfi me, wa wuzi imum be sa abukawe. Tize ti geme ta samirka uribe anyimo e Yahudawa vat, ta re aje u e aye kani me. ¹⁶ Anu tarsa uyeso ukirau nan nu indai wagino me wa dusa uhana ugalili ani pana me sa Yeso ma buki we. ¹⁷ Sa wa iri me, wa nya me ninonzo aye a nyimo awe me wazin unu harsa iriba ¹⁸ Yeso ma eh ma kem we ma buki tize magu,” a nyam tigomo ta zesere nan ta dizivvat ¹⁹ . Hana ni anyimo uney ika nyara anu jabisa utize ta sere i zorsizo we a nyimo niza na coo ni vana nan bi be bi lau. ²⁰ Dungura we wa tarsi imum be sa ma buka shi, in zi nigoo nan shi kode uya uwui uhana umasirka uney.

Janji Bible
The New Testament in the Janji language of Nigeria
copyright © 2020 Door 43 International Mission Community

Language: Ajanji (Janji)

Translation by: Door 43 International Mission Community

Contributor: Chrispher Ishaya, Daduhus Timothy Danjuma, Danjuma Alfred H, Ishaku B. Kubgak, Timothy Danjuma

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-07-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
9bb5319d-6cb2-5065-83ac-1fa261d01d3f